

Strategia EEA na lata 2009–2013

Wieloletni program pracy

Okładka: EEA
Opracowanie graficzne: EEA

Zastrzeżenie prawne

Treść niniejszej publikacji niekoniecznie odzwierciedla oficjalne stanowisko Komisji Europejskiej czy też innych instytucji Wspólnot Europejskich. Ani Europejska Agencja Środowiska, ani żadna inna osoba czy firma działająca w imieniu Agencji nie przyjmuje odpowiedzialności za ewentualne wykorzystanie informacji zawartych w niniejszym dokumencie.

Informacja o prawach autorskich

© EEA, Kopenhaga 2009

O ile nie określono inaczej, odtwarzanie jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Informacje dotyczące Unii Europejskiej są dostępne w Internecie na serwerze Europa (www.europa.eu).

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2009 r.

ISBN 978-92-9213-021-3
DOI 10.2800/16674

Wydawnictwo przyjazne dla środowiska

Niniejsza publikacja została wydrukowana z zachowaniem najwyższych standardów środowiskowych.

Wydrukowano przez Schultz Grafisk

- Certyfikat Środowiskowy: ISO 14001
- IQNet — Międzynarodowa Sieć Certyfikacji DS/EN ISO 14001:2004

- Certyfikat Jakości: ISO 9001: 2000
- Zarejestrowano w EMAS: Licencja nr DK – 000235
- Etykieta środowiskowa Nordic Swan, licencja nr 541 176

Papier

RePrint — 90 gsm.

CyclusOffset — 250 gsm.

Papier pochodzi z recyklingu i uzyskał etykietę środowiskową Nordic Swan.

Wydrukowano w Danii

Europejska Agencja Środowiska
(European Environment Agency)
Kongens Nytorv 6
1050 Copenhagen K
Dania
tel.: +45 33 36 71 00
faks: +45 33 36 71 99
strona internetowa: eea.europa.eu
zapytania: eea.europa.eu/enquiries

Strategia EEA na lata 2009–2013

Wieloletni program pracy

EEA w skrócie

Europejska Agencja Środowiska (EEA) jest europejskim organem publicznym zajmującym się dostarczaniem obiektywnych, wiarygodnych i porównywalnych informacji o środowisku naturalnym. Zadaniem EEA jest dbanie o to, aby decydenci oraz opinia publiczna otrzymywali aktualne informacje na temat stanu i prognoz dla środowiska naturalnego w Europie. Agencja zapewnia także niezależne wsparcie techniczne i naukowe niezbędne, aby umożliwić Wspólnocie i państwom członkowskim podejmowanie odpowiednich środków na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska, określonych w Traktacie i w kolejnych wspólnotowych programach działania w dziedzinie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. EEA współpracuje z ministerstwami i agencjami rządowymi, organizacjami międzynarodowymi i organami ONZ, środowiskiem naukowym, sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim.

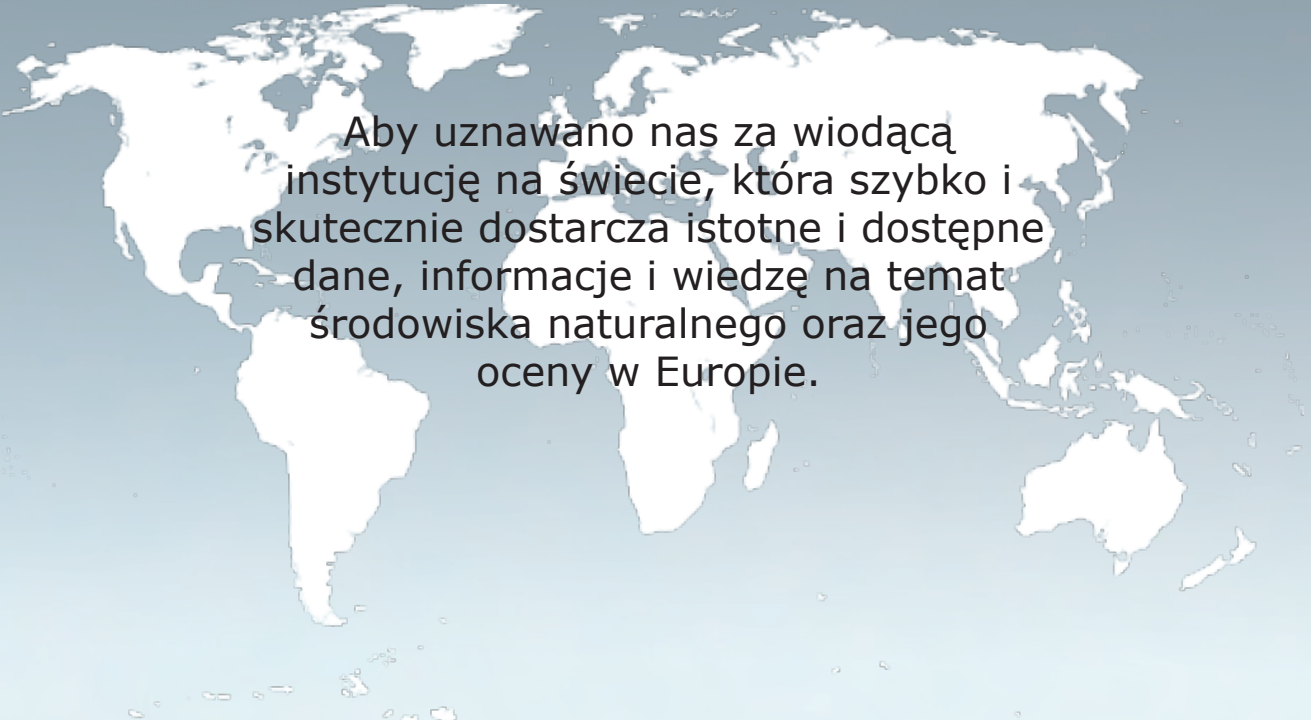
Europejska Agencja Środowiska przeprowadza szereg kompleksowych i zintegrowanych ocen oddziaływania na środowisko i ocen tematycznych. Zaliczają się do nich pięcioletnie raporty na temat stanu i prognoz dla środowiska naturalnego, oceny tematyczne i sektorowe, analizy skuteczności środków politycznych,

badania długofalowe oraz oddziaływania globalizacji na europejskie środowisko i zasoby. Agencja jest ważnym źródłem i strażnikiem danych i wskaźników środowiskowych oraz kluczową dostawcą usług w dziedzinie wiedzy i informacji o środowisku.

Europejska Agencja Środowiska (EEA) i Europejska Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska (Eionet) zostały ustanowione na mocy rozporządzenia EWG nr 1210/90 w dniu 7 maja 1990 r. (zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 933/1999 z dnia 29 kwietnia 1999 r. i rozporządzeniem (WE) nr 1641/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2003 r.). W 1993 r. podjęto decyzję o lokalizacji siedziby Agencji w Kopenhadze, a już w następnym roku EEA rozpoczęła swą działalność. Rozporządzenie ustanawiające określa zadania (art. 2) i obszary priorytetowe (art. 3) Agencji. Są one uwzględniane w jej wieloletnich i rocznych programach pracy.

Strategia EEA na lata 2009–2013 jest czwartym wieloletnim programem pracy Agencji. Została ona przyjęta przez zarząd EEA w drodze procedury pisemnej po 52. zebraniu w dniu 26 listopada 2008 r.

Nasza wizja

Aby uznawano nas za wiodącą instytucję na świecie, która szybko i skutecznie dostarcza istotne i dostępne dane, informacje i wiedzę na temat środowiska naturalnego oraz jego oceny w Europie.

Przewodniczący zarządu EEA

dr Karsten Sach

W imieniu zarządu dziękuję odchodzącemu przewodniczącemu, Larsowi-Erikowi Liljelundowi, za jego pełne poświęcenia i kompetentne przewodniczenie zarządowi. W ciągu ostatnich kilku lat kwestie polityki środowiskowej znowu nabrały znaczenia w harmonogramie politycznym, co stanowi trwały dowód pracy EEA i tego, że jej wkład ma teraz jeszcze większe znaczenie niż kiedykolwiek.

EEA może dalej rozwijać swoją rolę jako organu zapewniającego niezależne i sprawdzone informacje o środowisku. Chciałbym w związku z tym podkreślić niektóre ze strategicznych kwestii EEA na najbliższych pięć lat.

Ta nowa strategia będzie nadal wspierać cele unijnych programów działań w zakresie środowiska naturalnego. W ten sposób zmiany klimatyczne, przyroda i różnorodność biologiczna, środowisko naturalne i zdrowie, jak również zasoby naturalne i odpady nadal będą znajdować się w centrum uwagi prac EEA. Nowa strategia będzie także promować Wspólny Europejski System Informacji o Środowisku (SEIS).

Zintegrowane oceny oddziaływania na środowisko oraz przyszłościowe nowe myślenie, zwłaszcza dotyczące usług ekosystemowych, efektywności oraz nowych technologii i innowacji, będą odgrywać kluczową rolę w kształtowaniu europejskich strategii w obszarze ochrony środowiska. Dobrze przygotowane strategie w dziedzinie ochrony środowiska są konieczne i korzystne dla naszego społeczeństwa i gospodarki.

EEA będzie wciąż ściśle współpracować z sąsiadującymi krajami, w szczególności z regionem Bałkanów Zachodnich. Istotne jest to, że nasza wczesna i ścisła współpraca nie tylko poprawia jakość i zasięg informacji o środowisku naturalnym, lecz także ma swój udział w stabilizowaniu środowiska naturalnego w tych krajach.

W szerszym kontekście — raport EEA „Środowisko Europy — czwarta ocena”, opublikowany w 2007 r. i znany jako sprawozdanie z Belgradu, zawierał, dzięki współpracy z 56 krajami, ważne dla prowadzonej polityki, aktualne i rzetelne informacje o wzajemnym oddziaływaniu środowiska naturalnego i społeczeństwa na poziomie ogólnoeuropejskim. Podkreślono w nim także, że pomyślna realizacja polityki ochrony środowiska wymaga zaangażowania wszystkich czynników na szczeblu światowym i regionalnym.

Spółczesność, decydenci, środowisko naukowe i politycy są dobroczyńcami pracy prowadzonej przez Agencję i ta tendencja będzie jeszcze wzrastać; zmiany klimatyczne, utrata różnorodności biologicznej, jakość wody i powietrza — to wszystko problemy, które wywołują gorącą debatę.

Zdaję sobie sprawę, że wszystko to będzie nadal możliwe tylko wówczas, jeśli w centrum działań będzie znajdować się perspektywnie myśląca EEA, która w ciągu najbliższych pięciu lat będzie szybko dostarczać nowatorskie, ważne i wiarygodne informacje.

Przewodniczący Komitetu Naukowego EEA

prof. Łászló Somlyódy

Od czasu powstania Europejskiej Agencji Środowiska jej pracę wspiera niezależny Komitet Naukowy złożony z wybitnych naukowców zajmujących się środowiskiem naturalnym, którzy specjalizują się w szeregu dziedzin dotyczących środowiska i zapewniają podstawy naukowe działań Agencji. Agencja ma rozległy harmonogram w zakresie środowiska i z uwagą śledzi nowe tendencje. Ma także do odegrania kluczową rolę w zapewnieniu należytych powiązań między dyskusjami odbywającymi się na arenie naukowej i politycznej.

Komitet Naukowy z zadowoleniem przyjmuje nowy wieloletni program pracy EEA na lata 2009–2013, który jest kompleksowym i wyważonym dokumentem. Obejmuje on nie tylko sferę przyrody, biologii, chemii i mechaniki, lecz także uwzględnia znaczenie konsekwencji politycznych, motywów gospodarczych i ograniczeń socjologicznych. To interdyscyplinarne podejście jest centralnym elementem programu dzięki wielu przekrojowym tematom i zintegrowanym ocenom oddziaływania na środowisko, którymi będzie się zajmować Agencja.

Pięcioletnie sprawozdania na temat stanu środowiska oraz ogólnoeuropejskie oceny przygotowywane przez Agencję pomagają w kształtowaniu priorytetów ramowych programów badawczych. W tym kontekście uważam, że zadaniem Komitetu Naukowego będzie bardziej aktywna pomoc w kształtowaniu programu badań dla tych dziedzin, którymi się zajmuje, oraz programu badań dotyczącego nowych technologii, takich jak bio- i nanotechnologie.

Głosząc bardziej holistyczne podejście do problemów środowiskowych, gospodarczych, społecznych i technologicznych, Komitet Naukowy będzie służył pomocą w tworzeniu więzi i prowadzeniu bliższego dialogu nie tylko z partnerami ze środowisk akademickich i naukowych, lecz także z organizacjami pozarządowymi, przemysłem i obywatelami.

Otoczenie, w którym działa EEA, szybko się zmienia. Dlatego też ważne jest, aby wykorzystać możliwości oferowane przez nowe zjawiska, takie jak GMES i inne inicjatywy w zakresie globalnego monitorowania. Mogą one zasadniczo zmienić sposób dostarczania danych, informacji i wskaźników.

W latach 2009–2013 szczególne znaczenie będzie miało to, by Agencja, z pomocą członków Komitetu Naukowego, kontynuowała analizowanie nowych zagadnień, które zostaną uwzględnione w przyszłych planach badawczych, oraz identyfikowała luki i prognozy dotyczące badań nad środowiskiem na poziomie europejskim i krajowym, co mogłoby mieć konsekwencje dla przyszłości różnorodnych środowiskowych wyzwań, którym Europa musi dziś sprostać.

Nowo wybranym przewodniczącym Komitetu Naukowego EEA jest dr Detlef Sprinz.

Dyrektor zarządzający EEA

prof. Jacqueline McGlade

Niniejsza strategia EEA nakreśla nasze plany na najbliższe pięć lat, jest dostosowana do dzisiejszych i przyszłych potrzeb informacyjnych, a nacisk położono w niej na dużo szersze zastosowanie gromadzonych informacji o środowisku naturalnym. Usprawniamy nasze działania, tworząc nowe sposoby pracy i rozwijając nowe metody włączania myślenia o środowisku do głównego nurtu polityki gospodarczej i społecznej.

Nowe sposoby interpretowania informacji dotyczących środowiska

Przyroda stanowi dobro publiczne będące własnością wszystkich, ale nie wszyscy o nią dbają. Abyśmy mogli docenić wartość korzyści płynących z przyrody, musimy znaleźć sposób, by płacić właściwą cenę za jej bierną i czynną ochronę. W EEA będziemy budować odpowiednik oficjalnych danych statystycznych dotyczących usług ekologicznych i korzyści płynących ze środowiska naturalnego, równoległe do tradycyjnych zasobów naszej gospodarki. Równocześnie potwierdzimy podstawy metodologiczne porozumienia międzynarodowego w sprawie rachunku ekonomicznego uwzględniającego koszty ekologiczne oraz przygotujemy ocenę europejskich ekosystemów i usług — Eureka 2012. W przyszłości będziemy mogli pokazać, jak przedsiębiorstwa i rządy mogą włączyć usługi ekosystemowe w przekształcanie światowej gospodarki.

Nowe sposoby wykorzystania informacji dotyczących środowiska

Ludzie potrzebują aktualnych informacji o swoim środowisku. Na przykład wraz z rozrastaniem się obszarów miejskich rośnie liczba osób narażonych na kontakt z dużym stężeniem ozonu i pyłami. Dostęp w czasie niemal rzeczywistym do danych na temat ozonu jest obecnie możliwy dzięki sieci ozonowej EEA. Informuje się o nich lekarzy i szpitale, aby stworzyć system ostrzegania dla osób szczególnie narażonych. EEA będzie dostarczać za pośrednictwem Internetu dane na temat jakości powietrza, dzięki wykorzystaniu naziemnych stacji monitorujących i obserwacjom Ziemi z programu GMES, aby partnerzy w dziedzinie zdrowia mogli więcej wiedzieć o najbardziej powszechnych chorobach dróg oddechowych związanych ze środowiskiem.

Nowe sposoby rozpoznawania nowych problemów związanych ze środowiskiem

Zakładanie z wyprzedzeniem, jakich informacji będą w przyszłości potrzebować decydenci, przemysł i obywatele, jest niezwykle istotne. Dzięki naszej publikacji „Signals”, wydawanej w nowym formacie, możemy zwrócić uwagę naszych czytelników na te problemy, które naszym zdaniem będą miały bardzo istotne znaczenie w kolejnym roku. Typowymi przykładami uprzedzenia przez EEA problemowych zjawisk są biopaliwa, subsydia energetyczne, wycena usług ekosystemowych oraz promieniowanie elektromagnetyczne. Nasza praca opiera się na zasadzie ostrożności, ocenie ciężaru dowodowego, podejmowaniu decyzji przy różnym stopniu niepewności i wykorzystaniu modeli oraz scenariuszy wspierających podejmowanie decyzji. W ciągu najbliższych pięciu lat stworzymy prosty rachunek, który umożliwi nam uprzedzenie potencjalnych skutków dla środowiska związanych z dzisiejszymi i przyszłymi czynnikami społecznymi i gospodarczymi.

Nowe sposoby pracy

Coraz więcej osób jest przekonanych o znaczeniu środowiska naturalnego w swoim życiu i gwałtownie zwiększa się zapotrzebowanie na wiarygodne informacje lokalne. Dostarczanie informacji poprzez sieci EEA

jest wyjątkowym i pozytywnym doświadczeniem. Dzięki zastosowaniu nowoczesnych technologii i oprogramowania mogliśmy wykorzystać postęp naukowy do monitorowania i obserwacji. Dzisiaj uświadamiamy sobie, że obywatele zajmujący się obserwacją, zwłaszcza ci, którzy mieszkają na obszarach oddalonych lub będący blisko środowiska ze względu na styl życia lub wykonywany zawód, mają dużo do powiedzenia. Pracująca w regionach takich jak Arktyka ludność tubylcza wykrywa zmiany częściej niż najlepiej

zaprojektowany program pobierania próbek. Połączenie takich źródeł dowodowych z oficjalnym światem ocen i analiz będzie bardzo istotne. EEA rozszerza oraz rozbudowuje sieci i źródła obserwowania i gromadzenia wiedzy dzięki globalnemu ośrodkowi obserwowania środowiska przez obywateli. W ciągu najbliższych pięciu lat zwiększymy liczbę aplikacji i dzięki Wspólnemu Europejskiemu Systemowi Informacji o Środowisku zapewnimy szereg globalnych i lokalnych usług w zakresie monitorowania środowiska.

Nasz cel

Obecnie większość Europejczyków przyznaje, że środowisko naturalne ma znaczący wpływ na jakość ich życia i że istotną rolę odgrywają tutaj globalne tendencje. Chcą, aby środowisko, podobnie jak potrzeby gospodarcze i społeczne, było brane pod uwagę w decyzjach dotyczących transportu, energii, budownictwa mieszkaniowego, rolnictwa, ryb, żywności i zdrowia. Przedsiębiorstwa także dążą do większych innowacji i ekoefektywności, aby osiągnąć wyższe normy środowiskowe i utrzymać konkurencyjność w gospodarce.

W ciągu minionych 30 lat Europejczycy byli świadkami znacznego zmniejszenia emisji substancji zanieczyszczających powietrze, ograniczenia o 95 % produkcji chemikaliów uszkadzających warstwę ozonową, powstania układu w sprawie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, innowacyjnego systemu handlu uprawnieniami do emisji i rynków wymiany, ochrony zwierząt i roślin, poprawy jakości słodkiej wody i mórz przybrzeżnych oraz powszechnego dostępu do zdrowej wody pitnej. Wiele z tych ulepszeń było możliwych dzięki wdrażaniu wspólnotowego dorobku prawnego w zakresie ochrony środowiska.

Jednocześnie obywatele nadal niepokoją się zmianami klimatycznymi, jakością powietrza, którym oddychają, sposobami postępowania z odpadami i skutkami działania chemikaliów. Mają wiele pytań o to, co dzieje się ze środowiskiem naturalnym i jakie to będzie miało skutki dla nich i dla przyszłych pokoleń.

Celem EEA jest zapewnienie europejskim decydentom i obywatelom szybkiego dostępu do wiedzy i istotnych informacji stanowiących solidną podstawę polityki w zakresie ochrony środowiska, pomoc w znalezieniu odpowiedzi na pytania o środowisko w ich codziennym życiu i zadbanie, by ekologiczne myślenie i edukacja znalazły się w głównym nurcie podejmowania decyzji.

Chcemy to osiągnąć w ciągu najbliższych pięciu lat poprzez:

- dalsze wspieranie wdrażania europejskiego prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska dzięki analizom i ocenom środowiska naturalnego w Europie;
- zapewnienie stałego dostępu do wysokiej jakości danych, informacji i usług w zakresie środowiska;
- przygotowywanie zintegrowanych ocen oddziaływania na środowisko i prognoz dla Europy coraz bardziej związanych z kontekstem globalnym;
- zajmowanie się kluczowymi priorytetami w zakresie ochrony środowiska pojawiającymi się w agendzie politycznej;
- lepszą komunikację i przekazywanie decydentom i obywatelom multimedialnych, przyjaznych dla użytkownika informacji w wielu językach.

Nasza strategia na lata 2009–2013

W ciągu minionych kilku lat zwiększyła się świadomość zmian zachodzących w środowisku naturalnym oraz zaistniała potrzeba podjęcia pilnych działań politycznych. To z kolei spowodowało gwałtowny wzrost inicjatyw i instytucji w dziedzinie środowiska. Nasza strategia ma stanowić odpowiedź na te zmiany dzięki nastawieniu na utrwalanie i ulepszanie planowania, rozmieszczenia przestrzennego i jakości przepływów danych dotyczących środowiska, tworzenie w razie potrzeby nowych źródeł danych i zachęcanie do większej integracji wiedzy na temat powiązań między ekosystemami i największymi obszarami socjoekonomicznymi oraz poprawianie jakości i skuteczności edukacji na temat środowiska w Europie.

Strategia EEA na lata 2009–2013 jest czwartym wieloletnim programem pracy. Bazuje na pomyślnej realizacji poprzedniej strategii na lata 2004–2008, która opierała się na kluczowych priorytetach 6. programu działań na rzecz ochrony środowiska i umocniła pozycję Agencji jako głównego dostawcy danych, informacji i wiedzy o środowisku.

W ocenie skuteczności EEA z 2008 r. stwierdza się, że *„Agencja to (...) najskuteczniejszy sposób dostarczania produktów i usług potrzebnych zainteresowanym stronom. (...) Trudno sobie wyobrazić (...), w jaki sposób dostarczanie bezstronnych i rzetelnych informacji mogłoby być realizowane przez ewentualne inne mechanizmy dostępne organizacjom europejskim”*.

W ocenie z 2008 r. przedstawiono także kilka zaleceń w sprawie określania i propagowania priorytetów. Wykorzystano je do określenia przyszłych priorytetów i kształtowania zasobów Agencji.

Nasza nowa strategia opiera się na trzech głównych zadaniach:

- dalsze wspieranie zaspokajania potrzeb informacyjnych określonych w unijnych i międzynarodowych przepisach w zakresie ochrony środowiska, a zwłaszcza w 6. unijnym Programie działań na rzecz ochrony środowiska;
- szybsze dostarczanie ocen sposobów i przyczyn zmian zachodzących w środowisku naturalnym, jak również ocen skuteczności strategii w zakresie ochrony środowiska, z uwzględnieniem 6. programu działań na rzecz ochrony środowiska, strategii Unii Europejskiej dotyczącej zrównoważonego rozwoju oraz strategii w pokrewnych dziedzinach;
- lepsza koordynacja i rozpowszechnianie w Europie danych i wiedzy o środowisku naturalnym.

Niniejszy dokument strategiczny przedstawia działania EEA w czterech obszarach:

- zagadnienia dotyczące środowiska naturalnego;
- zagadnienia przekrojowe;
- zintegrowana ocena oddziaływania na środowisko;
- usługi informacyjne i komunikacja.

Dwie kolejne strategiczne dziedziny obejmują działalność, administrację i zarządzanie EEA.

Cele

Nasz główny cel na lata 2009–2013

Głównym celem EEA będzie przygotowanie europejskich, ogólnoeuropejskich i regionalnych zintegrowanych ocen oddziaływania na środowisko oraz zbiorów wskaźników, ocen i analiz tematycznych celem stworzenia solidnej podstawy decyzyjnej dla polityki w zakresie ochrony środowiska w UE i państwach członkowskich oraz dla współpracy z krajami kandydującymi i potencjalnymi krajami kandydującymi oraz z krajami objętymi europejską polityką sąsiedztwa.

Będziemy nadal ściśle współdziałać z Eionet, krajami współpracującymi i szeregiem instytucji partnerskich, w tym z Komisją Europejską, ministerstwami i agencjami rządowymi, organizacjami międzynarodowymi, środowiskami naukowymi, technicznymi i badawczymi, sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim, celem zapewnienia przydatności i jakości dostarczanych przez nas danych, analiz i informacji.

Nasze strategiczne cele:

- odegrać kluczową rolę w rozwoju i wdrażaniu europejskich strategii w zakresie ochrony środowiska i w dziedzinach pokrewnych, zwłaszcza w programie działań na rzecz ochrony środowiska Komisji Europejskiej;
- monitorować skuteczność strategii w zakresie ochrony środowiska UE i państw członkowskich EEA oraz krajów kandydujących i będących potencjalnymi kandydatami do członkostwa;
- wspierać monitorowanie strategii Unii Europejskiej dotyczącej zrównoważonego rozwoju (dzięki pomocy w zakresie wskaźników dotyczących zrównoważonego rozwoju), koncentrując się na zasadniczych kwestiach związanych ze środowiskiem;
- dokonywać zintegrowanych ocen oddziaływania na środowisko i analiz 6. programu działań na rzecz ochrony środowiska i strategii Unii Europejskiej dotyczącej zrównoważonego rozwoju, problematyki środowiskowej, prognoz i wczesnego ostrzegania związanych ze zmianami w strukturach społecznych i gospodarczych;
- zapewniać dostęp do bardziej regularnie aktualizowanych informacji, a w miarę możliwości do danych udostępnianych w czasie zbliżonym do rzeczywistego za pośrednictwem Wspólnego Europejskiego Systemu Informacji o Środowisku i Centrów Danych Środowiskowych;
- uprzedzać nowe idee i pomysły, zwłaszcza dotyczące usług ekosystemowych, wykorzystania zasobów oraz nowych technologii, innowacji i zmian zachowań;
- stworzyć nowe internetowe usługi dla potrzeb edukacji ekologicznej;
- pomóc w zapewnieniu, dzięki skutecznym usługom komunikacyjnym i informacyjnym, by ekologiczne myślenie zostało włączone do głównego nurtu podejmowania decyzji i codziennego życia obywateli Europy.

Kluczowe działania

Nasze kluczowe działania w latach 2009–2013

W 2009 r.:

- uruchomimy usługi informacyjne w następujących dziedzinach, którymi zajmuje się pięć Centrów Danych Środowiskowych: jakości powietrza, zmian klimatycznych, różnorodności biologicznej, wody słodkiej (w tym wskaźników bilansu wodnego dzięki informacjom z WISE i WCB na temat ryzyka powodzi i suszy), gospodarki morskiej i wykorzystania gruntów, oraz ustalimy zapotrzebowanie na dane dotyczące szczególnej sytuacji i dostosowań oraz zapobiegania klęskom i zarządzania nimi;
- stworzymy wspierającą infrastrukturę EEA dla Wspólnego Europejskiego Systemu Informacji o Środowisku (SEIS) i Inspire, ulepszając dostęp do danych on-line i usług internetowych;
- będziemy koordynować dostarczanie danych *in-situ* na potrzeby GMES i powiązemy je z Globalnym Systemem Systemów Obserwacji Ziemi;
- będziemy wspierać oceny oddziaływania na środowisko w makroregionie Morza Bałtyckiego w czasie prezydentury szwedzkiej;
- wniesiemy kluczowy wkład analityczny w globalny „nowy zielony układ” i planowanie gospodarki opartej na niskim zużyciu węgla w Europie;
- wydamy dwie kluczowe publikacje EEA dotyczące wczesnego ostrzegania;
- będziemy wspierać debaty dotyczące zmian klimatycznych przed posiedzeniem UNFCCC COP15 w Kopenhadze;
- będziemy informować o postępach w zatrzymaniu procesu utraty różnorodności biologicznej, stosując ujednolicone europejskie wskaźniki w zakresie różnorodności biologicznej 2010.

W 2010 r.:

- przygotujemy naszą okresową zintegrowaną ocenę oddziaływania na środowisko dotyczącą stanu i prognoz dla środowiska naturalnego w Europie (SOER), koncentrując się na operacyjnych i strategicznych priorytetach politycznych, z uwzględnieniem priorytetów krajów kandydujących i będących potencjalnymi kandydatami do członkostwa (6. program działań na rzecz ochrony środowiska i strategii Unii Europejskiej dotyczącej zrównoważonego rozwoju), oraz na wynikach efektywności ekologicznej;
- przygotujemy analizę sposobów realizacji unijnych porozumień w sprawie stworzenia do roku 2050 gospodarki opartej na niskim zużyciu węgla i ekologicznej;
- wraz z WCB będziemy stale dostarczać analizy newralgicznych punktów środowiska naturalnego na świecie;

- przygotujemy usługę tworzenia map wrażliwości i dostosowań oraz informacji do celów zarządzania klęskami i zapobiegania im w Europie;
- będziemy wspierać oceny regionu Morza Śródziemnego i inne ważne działania w czasie prezydentury hiszpańskiej i belgijskiej.

W 2011 r.:

- będziemy wspierać sprawozdawczość środowiskową w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa;
- ukończymy wycenę kosztów bezczynności, która wpłynęła negatywnie na usługi ekosystemowe i jakość życia człowieka.

W 2012 r.:

- opublikujemy ocenę usług ekosystemowych w Europie — Eureka 2012;
- będziemy wspierać ogólnounijny przegląd stanu środowiska wodnego i wód gruntowych za pomocą WISE.

W 2013 r.:

- będziemy wspierać przegląd ekologicznych efektów 6. programu działań na rzecz ochrony środowiska i strategii Unii Europejskiej dotyczącej zrównoważonego rozwoju.

Przez najbliższe pięć lat będziemy:

- utrzymywać i rozszerzać przepływy danych dotyczących środowiska i usługi informacyjne za pośrednictwem Reportnet i pięciu Centrów Danych Środowiskowych;
- współpracować z Eurostat, WCB i DG ds. Środowiska, koncentrując się na wskaźnikach, ujednolicaniu i terminowości danych w ramach porozumienia Grupy Czterech;
- współdziałać z DG RTD i projektami badawczymi finansowanymi przez UE celem lepszego wykorzystania osiągnięć i rezultatów;
- przeprowadzać oceny tematyczne, badania wczesnego ostrzegania, strategiczne analizy przyszłościowe i oceny informacji powiązanych z potrzebami politycznymi wynikającymi z szeregu nowych, złożonych i poważnych wyzwań ekologicznych;
- wspierać prace Eurostatu dotyczące wskaźników zrównoważonego rozwoju;
- monitorować postęp w realizacji celów politycznych, skuteczności ochrony środowiska i strategii pokrewnych oraz wskaźników reakcji politycznych;
- przeprowadzać systematyczne oceny skuteczności EEA;
- rozszerzać kontakty EEA ze społeczeństwem, decydentami i ekspertami dzięki multimedialnym, przyjaznym dla użytkownika informacjom w wielu językach, w szczególności w dziedzinie zmian klimatycznych, różnorodności biologicznej, ekosystemów i czynienia gospodarki bardziej ekologiczną.

Nasze sieci i zarządzanie

Europejską Agencją Środowiska kieruje zarząd, w którego skład wchodzi krajów członkowskie oraz przedstawiciele Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej. Prezydium tworzą przewodniczący i wiceprzewodniczący zarządu. Każde państwo ma w zarządzie swojego przedstawiciela wspieranego przez krajowy punkt kontaktowy (NFPs) oraz liczne krajowe centra referencyjne (NRC) i główne punkty kontaktowe.

Z EEA współpracuje Komitet Naukowy złożony z niezależnych ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, w tym socjologów i specjalistów sektorowych. Komitet doradza personelowi EEA i wydaje opinie w różnych sprawach.

Eionet — Europejska Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska, obejmująca 39 państw członkowskich i krajów współpracujących — to wyjątkowe partnerstwo między EEA i jej krajami członkowskimi, będące centralnym elementem działań EEA w zakresie tworzenia sieci. Łącznie w działalności Eionet uczestniczy prawie 400 osób.

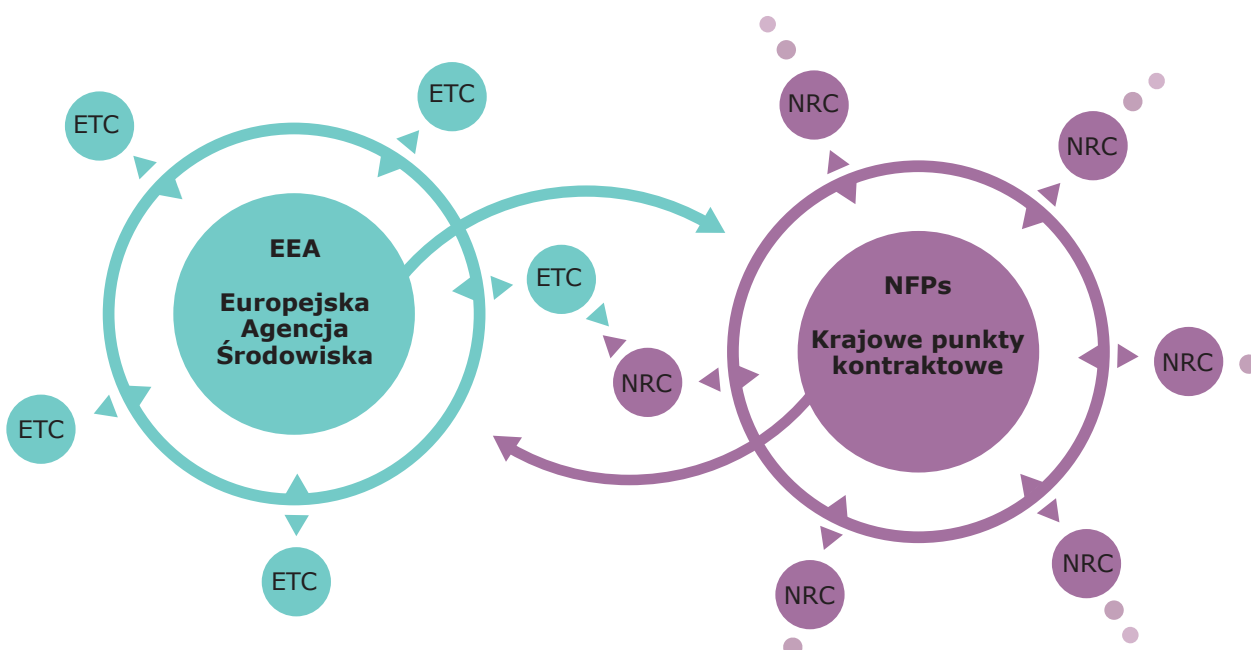
Ocena skuteczności Agencji w 2008 r. potwierdziła, że „*utworzenie tego systemu sieci (...) jest uważane za jedno z największych osiągnięć EEA i kluczowy czynnik umożliwiający realizację jej celów*”.

Eionet jest powszechnie doceniana za wspieranie różnorodnych form współpracy i jako pozytywny przykład partnerstwa instytucjonalnego i technicznego. Eionet jest szczególnie skuteczna, jeśli chodzi o promowanie dobrego zarządzania w monitoringu środowiska i sprawozdawczości w Europie i na świecie, np. w ramach Environment Watch ONZ.

Inne sieci, z którymi współdziała EEA, obejmują szefów agencji europejskich; agencje czynnej i biernej ochrony środowiska; przewodniczących komitetów naukowych agencji UE i organów Wspólnoty; sieci powstałe w ramach programu europejskiej polityki sąsiedztwa, unijnego śródziemnomorskiego planu działania oraz w ramach Rady Nordyckiej i Rady Arktycznej; sieci międzynarodowe, w tym utworzone w ramach ONZ i wielostronnych umów w zakresie ochrony środowiska, a także różnorodne międzynarodowe i europejskie sieci badawcze.

Zajmiemy się tą dziedziną pracy za pośrednictwem obszaru strategicznego:

- zarządzanie i partnerstwa EEA.

Realizacja założeń

Personel EEA pochodzi z 32 krajów członkowskich. Agencja korzysta także z pomocy wielu ekspertów krajowych.

Działalność EEA wspiera jej pięć Europejskich Centrów Tematycznych (ETC) zajmujących się powietrzem i zmianami klimatycznymi, różnorodnością biologiczną, informacjami o wykorzystaniu terenu i przestrzeni, wodą i zrównoważoną konsumpcją oraz produkcją. Centra tematyczne znajdują się w krajach członkowskich EEA.

Codzienna praca agencji odbywa się głównie z udziałem członków „Grupy Czterech”, w której skład wchodzi EEA oraz Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Wspólne Centrum Badawcze i Eurostat. Celem grupy jest maksymalne wykorzystanie zasobów dzięki ujednoczeniu sprawozdawczości środowiskowej oraz zapewnieniu wspólnego udostępniania stron internetowych dla dziesięciu dziedzin tematycznych. Centra Danych Środowiskowych zajmują się następującymi obszarami: zmianami klimatycznymi, wodą, powietrzem, różnorodnością biologiczną oraz wykorzystaniem terenu (zarządzane przez EEA), glebą i lasami (zarządzane przez WCB) oraz odpadami, zasobami naturalnymi i produktami (zarządzane przez Eurostat).

W ciągu najbliższych pięciu lat będziemy nadal wdrażać nowy system zarządzania jakością i planowanie ciągłości działania, ustanawiać brakujące przepisy regulaminu pracowniczego oraz dokonywać przeglądu istniejącego systemu zarządzania wskaźnikami, sprawozdawczości danych, systemu zarządzania wewnętrznego i zrównoważonej karty wyników, aby lepiej uwidocznić związek między podejmowaną pracą, wykorzystywanymi zasobami i osiąganymi wynikami.

W ocenie skuteczności z 2008 r. stwierdza się, że *„Agencja była też w stanie sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu na informacje, nie mając do dyspozycji podobnie zwiększonych zasobów, co wskazuje na większą efektywność organizacyjną”*. Agencja dąży do oszczędnej realizacji olbrzymiego harmonogramu działań w zakresie ochrony środowiska. Jest to istotne w warunkach dzisiejszych zwiększonych nacisków finansowych i rosnącej liczby organizacji zajmujących się problemami środowiska.

Dążymy do maksymalnego wykorzystania zasobów Agencji w działaniach na rzecz środowiska poprzez:

- osiągnięcie co roku naszych celów środowiskowych w ramach Systemu Zarządzania Środowiskiem i Audytu Środowiskowego we Wspólnocie (EMAS);
- reorganizację, która sprawi, że Agencja będzie bardziej otwarta i elastyczna;
- unikanie powielania działań innych instytucji UE;
- kontakty z pracownikami Komisji Europejskiej związane z naszą pracą tematyczną i zapewnienie spójności administracyjnej;
- jak najlepsze wykorzystanie wszystkich działań na rzecz środowiska finansowanych ze środków europejskich;
- dalsze ulepszanie sposobu komunikowania się i dostarczania informacji naszym kluczowym partnerom i obywatelom;
- dalsze maksymalne wykorzystanie dostępności i efektywności personelu dzięki skoncentrowaniu się na zdrowiu i dobrobycie.

Nasze działania w zakresie realizacji założeń będą prowadzone w obszarze strategicznym:

- wewnętrzne zarządzanie i administracja EEA.

Obszary strategiczne

1 Tematy środowiskowe

- 1.1 Jakość powietrza
- 1.2 Emisje zanieczyszczeń do powietrza
- 1.3 Różnorodność biologiczna
- 1.4 Emisje gazów cieplarnianych
- 1.5 Wody śródlądowe
- 1.6 Środowisko morskie

2 Tematy przekrojowe

- 2.1 Wpływ zmian klimatycznych
- 2.2 Wrażliwość i przystosowanie
- 2.3 Ekosystemy
- 2.4 Środowisko i zdrowie
- 2.5 Problematyka morska
- 2.6 Zrównoważona konsumpcja i produkcja oraz odpady
- 2.7 Wykorzystanie gruntów
- 2.8 Rolnictwo i leśnictwo
- 2.9 Energia
- 2.10 Transport

3 Zintegrowana ocena oddziaływania na środowisko

- 3.1 Zintegrowana ocena oddziaływania na środowisko
- 3.2 Ocena regionalna i globalna
- 3.3 Wspieranie podejmowania decyzji
- 3.4 Ekonomia
- 3.5 Przyszłościowe strategie

4 Usługi informacyjne i komunikacja

- 4.1 Wspólny Europejski System Informacji o Środowisku
- 4.2 Komunikacja

Jednym z podstawowych zadań EEA jest wspieranie unijnej polityki środowiskowej poprzez śledzenie i sprawozdawanie wyników wdrażania wspólnotowych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska we wszystkich państwach członkowskich EEA. Oznacza to tworzenie i utrzymywanie mechanizmów sprawozdawczych, rozwijanie Wspólnego Europejskiego Systemu Informacji o Środowisku, wdrażanie dyrektywy Inspire, a także procedury zapewniania jakości, ramy analityczne oraz standardowe „produkty”, takie jak zbiory danych, wskaźniki i zintegrowane oceny wielu tematów środowiskowych, takich jak jakość powietrza i emisje zanieczyszczeń, emisje gazów cieplarnianych, czy też środowisko wód śródlądowych i morskich. Działalność EEA obejmuje między innymi analizy kosztów działań/braku działań, oceny skuteczności, oceny stopnia osiągnięcia uzgodnionych celów politycznych oraz długofalowych wartości referencyjnych, a także prognozowanie w perspektywie lat 2020–2030.

Należy oczekiwać, że zapotrzebowanie na prace tego typu będzie się utrzymywać i wzrastać w ciągu najbliższych pięciu lat, wraz z rozwojem unijnych polityk i prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska. Ważnymi wydarzeniami w tym okresie będą: jesienią 2009 r. — światowe porozumienie w Kopenhadze w sprawie ograniczeń emisji gazów cieplarnianych po 2012 r.; wdrażanie zmienionego wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji na lata 2008–2012; uzgodnione cele krajowe do 2020 r. w Unii Europejskiej dla redukcji emisji gazów cieplarnianych; przegląd dyrektywy w sprawie krajowych poziomów emisji oraz dyrektyw dotyczących zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w 2009 r., wdrażanie nowej dyrektywy w sprawie czystego powietrza dla Europy (CAFE), postęp w osiągnięciu celu powstrzymania utraty różnorodności biologicznej do 2010 r., pierwszy etap planów gospodarowania wodami w dorzeczeniach i związane z nimi programy działania zgodnie z ramową dyrektywą wodną w 2009 r. oraz wdrażanie niedawno przyjętej dyrektywy w sprawie strategii morskiej. Aby sprostać tym zmieniającym się potrzebom, EEA będzie wykorzystywać i dostosowywać swoje dotychczasowe przepływy danych, wskaźniki i oceny.

Cele ogólne na lata 2009–2013

Wspieranie rozwoju i oceny polityki w zakresie tematów środowiskowych objętych wspólnotowym dorobkiem prawnym i w dziedzinach pokrewnych poprzez:

- zapewnienie pełnego dostępu, przy pomocy SEIS oraz Centrów Danych Środowiskowych EEA, do wysokiej jakości danych, koniecznych, aby wspierać prace nad wskaźnikami i zintegrowanymi ocenami na poziomie europejskim;
- utrzymanie i rozwój wskaźników EEA w ramach systemu zarządzania wskaźnikami;
- dostarczanie analiz tematycznych, ocen i metodologii wspierających różne tematyczne programy polityczne; oraz
- prowadzenie ocen skuteczności obecnych polityk i prognoz na przyszłość w perspektywie na lata 2020–2030.

Praca jest podzielona na najważniejsze tematy środowiskowe, zgodne z tematami uwzględnionymi w 6. programie działań w zakresie środowiska naturalnego Komisji Europejskiej:

- **Jakość powietrza;**
- **Emisje zanieczyszczeń do powietrza;**
- **Różnorodność biologiczna;**
- **Emisje gazów cieplarnianych;**
- **Wody śródlądowe;**
- **Środowisko morskie.**

1.1 Jakość powietrza

Nasz główny cel

Dostarczanie ocen jakości powietrza i zanieczyszczenia powietrza w Europie, zwłaszcza na terenach miejskich i obszarach wiejskich, w oparciu o dane i wskaźniki wysokiej jakości, aktualne i w razie możliwości bliskie czasu rzeczywistego, ze zwróceniem szczególnej uwagi na zanieczyszczenia cząstkami stałymi, ozonem, toksyczne i inne niebezpieczne zanieczyszczenia, emisje sektorowe, postęp oraz perspektywy osiągnięcia krótko- i długoterminowych celów politycznych w dziedzinie jakości powietrza oraz wnoszenie wkładu w oceny oddziaływania jakości powietrza na zdrowie ludzi i ekosystemy.

Analiza

Chociaż jakość otaczającego powietrza ⁽¹⁾ w Europie stale się poprawia, daleko jest jeszcze do osiągnięcia długoterminowych celów w zakresie ochrony zdrowia ludzi i środowiska. Obecność cząstek stałych takich jak PM₁₀ i PM_{2,5}, ozon, toksyczne i inne niebezpieczne zanieczyszczenia w otaczającym powietrzu i depozycja różnorodnych substancji nadal oddziałuje na zdrowie ludzi, ekosystemy, uprawy i lasy. Ważnym elementem w okresie objętym kolejną strategią będzie wdrażanie nowej dyrektywy w sprawie czystego powietrza dla Europy i jej przegląd (2013 r.), przegląd strategii tematycznej dotyczącej zanieczyszczenia powietrza (2010 r.) i obecny przegląd dyrektywy w sprawie krajowych poziomów emisji.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- zapewnianiu aktualnych i w miarę możliwości bliskich czasu rzeczywistego danych, map, wskaźników oraz ujednoliconego dostępu do odnośnych stron internetowych dotyczących jakości otaczającego powietrza, za pomocą SEIS oraz bazy danych EEA na temat powietrza;
- przygotowaniu zintegrowanych i ukierunkowanych ocen zanieczyszczenia powietrza i hałasu, oddziaływania na zdrowie ludzi i środowisko oraz skuteczności polityk i środków związanych z tymi zagadnieniami;
- dostarczaniu rocznych ocen poziomu ozonu latem (zgodnie z dyrektywą w sprawie ozonu w otaczającym powietrzu) oraz jakości powietrza w poszczególnych strefach i aglomeracjach (zgodnie z dyrektywą w sprawie jakości otaczającego powietrza);
- udziałowi w zintegrowanych ocenach oddziaływania na środowisko oraz analizach oddziaływania na środowisko i zdrowie przygotowywanych przez EEA, dzięki lepszemu wykorzystaniu w naszej pracy technik modelowania i nowoczesnych technik sporządzania map oraz Inspire;
- ścisłej współpracy z Eionet, Europejskim Centrum Tematycznym ds. Powietrza i Zmiany Klimatu, służbami GMES zajmującymi się atmosferą, Eurostat, WCB i innymi służbami Komisji Europejskiej, WHO, UNECE (odnośnymi programami, ośrodkami i grupami roboczymi w ramach tej konwencji), siecią krajowych laboratoriów referencyjnych ds. kontroli jakości/ zapewnienia jakości, a także innymi dostawcami danych, takimi jak organy regionalne, miasta, przemysł, instytuty naukowo-badawcze i społeczne; oraz
- lepszemu wykorzystaniu informacji na temat jakości powietrza dzięki multimedialnym, interaktywnym usługom przyjaznym dla użytkownika.

⁽¹⁾ Problem zanieczyszczenia pomieszczeń został uwzględniony w ramach tematu przekrojowego dotyczącego środowiska i zdrowia.

1.2 Emisje zanieczyszczeń do powietrza

Nasz główny cel

Dostarczanie ocen związanych z emisjami zanieczyszczeń — w tym zanieczyszczeń toksycznych i niebezpiecznych — do powietrza oraz, w zależności od potrzeb, do innych środowisk, z uwzględnieniem śledzenia postępu oraz perspektyw osiągnięcia celów, określonych między innymi w odnośnym prawodawstwie unijnym i międzynarodowym, a także oceny skuteczności europejskich polityk i środków na rzecz ograniczenia emisji.

Analiza

Chociaż w ostatnich latach emisje kluczowych substancji zanieczyszczających powietrze zmniejszyły się, zanieczyszczenie powietrza nadal w znaczący sposób oddziałuje niekorzystnie na zdrowie ludzi, ekosystemy i uprawy. Niepokój budzą nadal emisje powodujące zanieczyszczenia, pochodzące przeważnie z dużych i małych instalacji i źródeł rozproszonych, takich jak transport, rolnictwo i gospodarstwa domowe.

W 2009 r., przedmiotem przeglądu będzie nadal protokół z Göteborga do konwencji ONZ w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości (UNECE LRTAP), dotyczący przeciwdziałania zakwaszeniu, eutrofizacji i powstawaniu ozonu w warstwie przyziemnej, a także krajowe poziomy emisji (NEC) i dyrektywy w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (IPPC). Ponadto do końca 2009 r. zostanie wprowadzony Europejski Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (E PRTR), który zastąpi obecny Europejski Rejestr Emisji Zanieczyszczeń (EPER).

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- zapewnianiu aktualnych i w miarę możliwości bliskich czasu rzeczywistego danych, wskaźników oraz ujednoliconego dostępu do odnośnych stron internetowych dotyczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, za pomocą SEIS, Inspire oraz bazy danych EEA na temat powietrza;
- wsparciu Komisji Europejskiej przy ujednolicaniu zbioru danych na temat emisji zanieczyszczeń powietrza i gazów cieplarnianych oraz przygotowywaniu sprawozdań na mocy różnych obowiązujących przepisów prawnych, w tym

dyrektywy w sprawie krajowych poziomów emisji oraz mechanizmu monitorowania emisji gazów cieplarnianych;

- przygotowywaniu rocznych unijnych sprawozdań z wykazów emisji w związku z konwencją ONZ w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości oraz dyrektywą w sprawie krajowych poziomów emisji, a wspólnie z EMEP — dzięki przeglądowi danych pochodzących z krajowych wykazów emisji do powietrza;
- dostarczaniu ocen synergii i bilansów polityk w zakresie ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza i emisji gazów cieplarnianych oraz skuteczności wybranych polityk w celu ograniczenia kluczowych emisji zanieczyszczeń i osiągnięcia skutków w dziedzinie jakości powietrza;
- ścisłej współpracy z Eionet i innymi dostawcami danych, Europejskim Centrum Tematycznym ds. Powietrza i Zmiany Klimatu EEA, konwencją ONZ w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości (zwłaszcza programem EMEP, jego centrum danych i prognoz dotyczących emisji oraz grupą roboczą ds. inwentaryzacji emisji i prognoz), a także ze służbami Komisji Europejskiej (w tym Eurostat i WCB);
- opublikowaniu na stronie internetowej EEA podręcznika EMEP/EEA dotyczącego inwentaryzacji emisji zanieczyszczeń do powietrza, regularnie aktualizowanego przez grupę roboczą EMEP ds. inwentaryzacji emisji i prognoz; oraz
- prowadzeniu strony internetowej Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (E-PRTR) Komisji Europejskiej oraz bazy danych IRIS, a także wnoszeniu wkładu w związaną z nimi działalność sprawozdawczą.

1.3 Różnorodność biologiczna

Nasz główny cel

Dostarczanie informacji, danych i analiz różnorodności biologicznej w wodzie, systemach lądowych oraz w glebie i powietrzu za pomocą zintegrowanych ram analitycznych, wspierających każdy obszar i zagadnienia priorytetowe, z uwzględnieniem śledzenia postępu oraz perspektyw osiągnięcia celów, określonych między innymi w odnośnym prawodawstwie unijnym i międzynarodowym, a także z uwzględnieniem oceny skuteczności europejskich polityk i środków.

Analiza

W ciągu najbliższych pięciu lat dojdzie do rozwoju unijnej polityki w dziedzinie różnorodności biologicznej, spowodowanego coraz większą świadomością znaczenia różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych dla dobrostanu człowieka. W centrum uwagi znajdują się trzy priorytety polityczne na lata 2009–2013: ochrona najważniejszych gatunków i siedlisk na mocy dyrektywy ptasiej i siedliskowej, zobowiązanie się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej w UE do 2010 r. oraz przygotowanie sprawozdania z postępów przy wykorzystaniu wskaźników (SEBI 2010) i długofalowy plan mający na celu utrzymanie dobrego stanu i odporności usług ekosystemowych (por. sekcja 2.3).

Połączenie tych priorytetów jest bardzo ważne z dwóch powodów: po pierwsze dlatego, że utrata różnorodności biologicznej, w szczególności gatunków i siedlisk, powoduje zanik „usług ekosystemowych”, dostarczanych przez systemy przyrodnicze, a po drugie dlatego, że te i wiele innych wzajemnych związków między trzema priorytetami wymagają spójnego podejścia do danych i analiz, aby uniknąć niepotrzebnych równoległych strumieni gromadzenia danych.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- dostarczaniu, za pomocą SEIS, Inspire i Centrów Danych Środowiskowych EEA na temat różnorodności biologicznej i ekosystemów oraz wykorzystania gruntów, danych o sprawdzonej jakości celem wsparcia sprawozdań przygotowywanych na poziomie europejskim, zwłaszcza dyrektyw dotyczących ochrony przyrody;
- przygotowywaniu analiz stanu i tendencji dotyczących poszczególnych gatunków i siedlisk, zgodnie z wymogami odnośnych artykułów istniejącego prawodawstwa wspólnotowego;
- sprawozdaniom z postępu w zakresie osiągania unijnych i globalnych celów w dziedzinie powstrzymania/ograniczenia utraty różnorodności biologicznej, przy zastosowaniu europejskich wskaźników różnorodności biologicznej na 2010 r.;
- dostarczaniu analiz przestrzennych konfliktów i potencjalnych kompromisów istniejących między różnorodnością biologiczną, rozwojem gospodarczym i celami społecznymi, ze zwróceniem szczególnej uwagi na zmiany klimatu i zadania w zakresie ochrony tej różnorodności;
- wykorzystaniu wyników tych analiz i rezultatów projektów badawczych w dziedzinie różnorodności biologicznej finansowanych przez UE w okresowych sprawozdaniach EEA na temat stanu środowiska i prognoz oraz w europejskim przeglądzie ekosystemów (Eureca 2012); oraz
- lepszemu przekształceniu informacji EEA na temat gatunków, siedlisk i ich skupisk we wskaźniki, które dzięki kanałom multimedialnym mogą być wykorzystane przez decydentów politycznych, obywateli i media, z uwzględnieniem wspólnotowego systemu wymiany informacji na temat różnorodności biologicznej.

1.4 Emisje gazów cieplarnianych

Nasz główny cel

Monitorowanie i ocena postępu w dziedzinie osiągania celów polityki UE w zakresie emisji gazów cieplarnianych (Kioto i 2020), ocena skuteczności unijnych strategii i środków łagodzenia skutków zmian klimatu, a także wspieranie rozwoju długoterminowych strategii łagodzenia skutków zmian klimatu.

Analiza

Globalne ocieplenie będzie miało daleko idące konsekwencje. Podjęcie działań na rzecz ograniczenia zmian klimatu jest wykonalne pod względem technicznym i mieści się w granicach możliwości finansowych w porównaniu z wysokimi kosztami w przypadku, gdy skutki zmian klimatu nie zostaną osłabione. Cele protokołu z Kioto stanowią pierwszy krok, który należy zrealizować do 2012 r. Kluczowe prawodawstwo obowiązujące w tym zakresie jest wynikiem wspólnych starań państw członkowskich na rzecz osiągnięcia celu protokołu z Kioto, unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS), zajęcia się generowaniem energii i przemysłem energochłonnym, a także unijnego mechanizmu monitorowania emisji gazów cieplarnianych. Aby można było osiągnąć proponowany przez UE cel polegający na ograniczeniu maksymalnego wzrostu temperatury do + 2 °C powyżej poziomu sprzed rewolucji przemysłowej, na całym świecie potrzebne są poważne ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. W ramach ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) w trakcie opracowywania jest system po protokole z Kioto, a porozumienie w tej sprawie ma zostać podpisane pod koniec 2009 r. w Kopenhadze.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- dostarczeniu, za pośrednictwem SEIS oraz centrum danych EEA na temat zmian klimatu, danych, informacji i wskaźników zebranych w krajach objętych odnośnym prawodawstwem UE w zakresie łagodzenia skutków zmian klimatu, w celu wspierania europejskich inicjatyw w dziedzinie sprawozdawczości. Należą do nich roczne sprawozdania dotyczące emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie i bardziej aktualne dane szacunkowe, pełna sprawozdawczość dotycząca kredytów emisyjnych zgodnie z protokołem z Kioto i prawodawstwem UE, regularna aktualizacja

wskaźników emisji gazów cieplarnianych oraz roczne analizy prognoz i skuteczności polityk i środków służących osiągnięciu celów z Kioto na lata 2008–2012 i wszelkich nowych celów;

- dostarczaniu rocznych sprawozdań na temat doświadczeń państw członkowskich związanych z unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji (ETS), rozszerzonych o ocenę skuteczności ETS, projektów związanych z mechanizmem z Kioto i ewentualnie także innymi rynkami i projektami w zakresie kompensacji emisji dwutlenku węgla;
- opracowywaniu analiz i ocen sposobów osiągania niskoemisyjnej i bardziej ekologicznej gospodarki. Obejmują one zintegrowane perspektywy łagodzenia skutków i przystosowania oraz alternatywne scenariusze na przyszłość, łączące zjawiska społeczno-ekonomiczne, emisje, systemy rozliczeń emisji dwutlenku węgla oraz wpływ na jakość wody, ilość wody, różnorodność biologiczną, gleby, lasy i oceany jako zbiorniki lub źródła, a także korzyści dla jakości powietrza i zdrowia publicznego;
- wsparciu projektu Komisji Europejskiej dotyczącego ujednoczenia sposobów gromadzenia danych i sprawozdawczości w zakresie emisji do powietrza i emisji gazów cieplarnianych w różnych istniejących przepisach prawnych, w tym w dyrektywie w sprawie krajowych pułapów emisji i mechanizmie monitorowania emisji gazów cieplarnianych;
- poparciu przeglądu konwencji ramowej ONZ w sprawie zmian klimatu i wszelkich zagadnień technicznych wynikających w procesie negocjacji tej konwencji; oraz
- stworzeniu przyjaznego dla użytkowników dostępu do sprawozdań, danych, wskaźników i innych informacji za pośrednictwem bazy danych EEA na temat zmian klimatu, za pomocą odpowiednich narzędzi analitycznych i wspierających podejmowanie decyzji.

1.5 Wody śródlądowe

Nasz główny cel

Wspieranie europejskich polityk związanych z jakością i ilością wody poprzez dostarczanie zintegrowanych ocen dotyczących jakości, ilości i wykorzystania wody, śledzenia postępów i dostarczania prognoz w zakresie osiągnięcia celów politycznych i systemów zapewniania jakości, popartych aktualnymi, a w razie możliwości bliskimi czasu rzeczywistego danymi, wskaźnikami, modelami i analizami.

Analiza

Pomimo działań, jakie podejmowano w ostatnich latach, wiele słodkowodnych ekosystemów w Europie jest nadal zagrożonych ze względu na ciągłe emisje do wody, (w szczególności pochodzące z rolnictwa), fizyczne modyfikacje akwenów mające ułatwić żeglugę i produkcję energii wodnej oraz skutki wydarzeń ekstremalnych i złego zarządzania zasobami powodującego powodzie i susze.

W UE ramowa dyrektywa wodna (RDW) i pokrewne dyrektywy dotyczące wody tworzą zintegrowany system, w ramach którego można zajmować się tymi i wieloma innymi wyzwaniami dla gospodarki wodnej. Pierwsza runda planów gospodarowania wodami w dorzeczeniach i związanych z nimi programów działania w 2009 r. oznacza ważne przejście od przygotowań do działań w ramach wdrażania RDW. Właściwe wdrażanie wymaga stałej integracji działań sektorowych (rolnictwa, rozwoju wsi, gospodarki, energii, transportu, infrastruktury wodnej) i powinno być wspierane przez intensywną wymianę informacji na temat dobrych praktyk i odpowiednich, skutecznych środków między odnośnymi podmiotami.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- dostarczeniu, za pośrednictwem SEIS, centrum danych EEA na temat wody oraz europejskiego systemu informacji wodnej (WISE), danych, informacji i wskaźników zebranych w krajach objętych odnośnym prawodawstwem UE w zakresie emisji do wody, jej jakości i ilości. Celem tych działań

jest wspieranie europejskich inicjatyw w dziedzinie sprawozdawczości, z uwzględnieniem zaplanowanego na 2012 r. przeglądu stanu wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Wspólnoty, zgodnie z art. 18 RDW;

- dostarczeniu zintegrowanych ocen dotyczących zanieczyszczenia wód, ilości wód i skuteczności polityk, przy wykorzystaniu modelu DPSIR (siły sprawcze, presje na środowisko, stan środowiska, wpływy, reakcje), koncepcji zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi, usług ekosystemowych, rachunków (bilansów) zasobów, odporności i map przestrzennych;
- dostarczeniu, we współpracy z WCB, informacji i analiz dotyczących bilansu wodnego i przystosowania do zmian klimatu za pomocą systemu informacji na temat niedoboru wody i susz;
- dostarczaniu ocen towarów i usług związanych z wodą, podkreślających szerszy kontekst ekosystemów, różnorodności biologicznej oraz wpływu gatunków inwazyjnych, skutków intruzji wód słonych, powodzi i zmiennych temperatur;
- zapewnianiu przyjaznego dla użytkowników dostępu do sprawozdań, danych, w tym w czasie bliskim rzeczywistego, wskaźników, informacji oraz związanych z nimi narzędzi analitycznych; oraz
- lepszemu zrozumieniu przez społeczeństwo zagadnień związanych z jakością i ilością wody oraz zmianami klimatu dzięki multimedialnym interaktywnym usługom przyjaznym dla użytkowników.

1.6 Środowisko morskie

Nasz główny cel

Wspieranie europejskiej i międzynarodowej polityki związanej z morzem oraz jej wdrażanie poprzez dostarczanie przygotowanych przez EEA zintegrowanych ocen środowiska morskiego, uwzględniających między innymi powiązania między zdrowotnością ekosystemów morskich i dobrostanem człowieka, popartych aktualnymi danymi, wskaźnikami, modelami i analizami.

Analiza

Zwiększa się presja człowieka na środowisko morskie, powodowana przez rybołówstwo, pozyskiwanie energii oraz poszukiwanie i eksploatację zasobów, turystykę, transport morski i zanieczyszczenia. Powoduje to, że ogólny stan ekosystemów morskich w Europie jest zły. Presję tę zwiększają jeszcze zmiany klimatu, powodujące takie skutki, jak wzrost temperatury, zakwaszenie oceanów, co już zmniejsza zdolność mórz i oceanów do wchłaniania gazów cieplarnianych z atmosfery oraz zdolność funkcjonowania części morskiej fauny i flory. W polityce UE realizowanej za pomocą strategii i dyrektyw, przyjęto obecnie „podejście ekosystemowe” do zarządzania działalnością człowieka w środowisku morskim.

Pomyślne wdrażanie na skalę ogólnoeuropejską będzie wymagało dużo lepszej charakterystyki obecnej sytuacji, dotychczasowych tendencji i prognoz przy pomocy porównywalnych danych i informacji, z uwzględnieniem czynników i presji społeczno-ekonomicznych oraz lepszego przeglądu możliwych rozwiązań i konsekwencji środowiskowych związanych z bieżącym i przyszłym wykorzystaniem środowiska morskiego i mórz regionalnych.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- wzmocnieniu ram zintegrowanych ocen środowiska morskiego przygotowywanych przez EEA dzięki lepszemu uwzględnieniu komponentów DPSIR, zastosowaniu udoskonalonych wskaźników oraz włączeniu aspektów podejścia opartego na usługach ekosystemowych (np. oceny ekonomicznej), inicjatywy w zakresie polityki morskiej w postaci europejskiej sieci informacji i obserwacji środowiska morskiego (EMODNET), Inspire, prognoz i scenariuszy;
 - udziałowi w tworzeniu służb prowadzących monitoring morza i strefy przybrzeżnej w ramach serwisu GMES;
 - zwiększeniu synergii z konwencjami ONZ i konwencjami regionalnymi dotyczącymi środowiska morskiego, środowiskiem naukowym i zorganizowanymi grupami społeczeństwa obywatelskiego podczas opracowywania przez EEA zintegrowanych ocen środowiska morskiego w celu zapewnienia, że będą one lepiej odzwierciedlać warunki panujące w każdym z europejskich mórz regionalnych; oraz
 - przygotowywaniu zintegrowanych ocen środowiska morskiego i skuteczności polityki UE, z uwzględnieniem różnorodności biologicznej, jakości wody, zagadnień dotyczących rybołówstwa i środowiska morskiego, a także stanu i wartości towarów i usług ekosystemowych związanych ze środowiskiem morskim w kontekście różnych scenariuszy politycznych, jak również dzięki udziałowi w ocenach środowiska morskiego Morza Bałtyckiego w okresie prezydencji szwedzkiej w 2009 r. i prezydencji hiszpańskiej w 2010 r.; Morza Śródziemnego do celów inicjatywy Horyzont 2020; Arktyki dla celów Rady Arktycznej i Rady Nordyckiej oraz do celów Eureca 2012.
- wspieraniu, za pośrednictwem SEIS, Centrum Danych na temat wody oraz europejskiego systemu informacji wodnej (WISE), precyzowania zapotrzebowania na monitorowanie i ocenę, tworzenia, ujednolicania i zwiększania dostępu do nowych przepływów danych, informacji i wskaźników dotyczących środowiska morskiego, na mocy stosownego prawodawstwa UE, w szczególności do celów dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej i ramowej dyrektywy wodnej (wody przybrzeżne);

Obszar strategiczny 2 Tematy przekrojowe

Zapotrzebowanie na zintegrowane analizy przekrojowe wzrasta w związku z szybko zmieniającymi się realiami. Przedmiotem zainteresowania są europejskie wzorce konsumpcji i produkcji, ich wpływ na zmiany klimatu i różnorodność biologiczną, to, w jaki sposób podporządkowuje się im ekosystemy na całym świecie, oraz możliwość ich dostosowywania do zmian. W rezultacie rośnie zapotrzebowanie na łączne informacje na temat wszystkich tych procesów. W zglobalizowanej gospodarce, w której jednostki, przedsiębiorstwa i rządy mogą podejmować działania na skalę ogólnosiwiatową, wiele różnych typów polityk może mieć wpływ na odporność środowiska naturalnego i generowane przez nie zasoby, tak na lądzie jak i w morzu.

Wszystkie działania ludzi — od transportu do energii, od rolnictwa do handlu, od turystyki do dobrobytu ludzi — mogą wyrażać się w sposób, który może mieć liczne niezamierzone konsekwencje, prowadzące do szybkich nieliniowych zmian i punktów przełomowych w środowisku naturalnym. Wiąże się z tym znaczna niepewność, w jaki sposób mogą się one dalej rozwinąć. Jasne jest jednak, że w tym związku środowisko i gospodarka nie są równymi partnerami.

Ogólny cel na lata 2009–2013

Wspieranie wypracowywania i ocen polityk dotyczących tematów przekrojowych, dzięki:

- wykorzystaniu osiągnięć strategii na lata 2004–2008 w odniesieniu do metod i analiz koniecznych do generowania przekrojowych ocen, takich jak analiza przestrzenna, wskaźniki wpływu, prognozy i scenariusze, oceny skuteczności polityki, ekonomika;
- odważniejszemu stosowaniu tych metod w szeregu przekrojowych tematów w przedmiotowym obszarze strategicznym, takich jak integracja sektorowa, zmiany klimatu, zrównoważona konsumpcja i produkcja oraz polityka morska, terytorialna i polityka spójności;
- zwróceniu szczególnej uwagi na zagadnienia priorytetowe w kontekście SOER 2010, Eureka 2012 i IPCC 2013; oraz
- budowaniu sojuszy i zdolności w ramach naszych sieci celem podejmowania takich przekrojowych analiz w kontekście SEIS.

Praca została podzielona na dziesięć najważniejszych tematów przekrojowych związanych z polityką i środowiskiem Unii Europejskiej. Są to:

- **Wpływ zmian klimatycznych**
- **Wrażliwość i przystosowanie**
- **Ekosystemy**
- **Środowisko i zdrowie**
- **Problematyka morska**
- **Zrównoważona konsumpcja i produkcja oraz odpady**
- **Wykorzystanie gruntów**
- **Rolnictwo i leśnictwo**
- **Energia**
- **Transport**

2.1 Wpływ zmian klimatycznych

Nasz główny cel

Bezpośredni wkład w rozwój polityk UE, które dotyczą skutków zmian klimatu dzięki uściśleniu odpowiednich wskaźników, przygotowywaniu ocen, w połączeniu z czynnikami społeczno-ekonomicznymi w Europie, z uwzględnieniem przeszłych trendów, bieżących prognoz, analiz przestrzennych, przyszłościowych ocen oraz analiz skuteczności polityki z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych.

Analiza

Należy się spodziewać, że zmiany klimatu będą nadal wpływać na zasoby naturalne i działalność ludzi, pomimo zdecydowanych działań mających na celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Oznacza to, iż nawet jeśli cel UE polegający na ograniczeniu wzrostu temperatury do najwyżej + 2 °C zostanie osiągnięty, nadal można się będzie spodziewać licznych skutków zmian klimatu. Zmiany klimatu powodują dodatkową presję na systemy przyrodnicze i ludzkie, które już są poddane na całym świecie rosnącemu naciskom ze strony globalizacji i coraz bardziej rozpowszechnionych wzorców konsumpcjonizmu.

W 2008 r. EEA, we współpracy ze Wspólnym Centrum Badawczym i europejskim biurem Światowej Organizacji Zdrowia, opracowała sprawozdania na temat skutków zmian klimatu, w oparciu o ponad 40 wskaźników dotyczących skutków fizycznych, biologicznych i zdrowotnych. We wnioskach podano, że zmiany związane ze zmianami klimatu były pod każdym względem powszechne i nasilały się. Z danych pochodzących z różnych światowych programów obserwacji i pomiarów *in-situ* także wynika, że mamy do czynienia z sytuacją przekraczającą najbardziej pesymistyczne szacunki przedstawione w raporcie IPCC z 2007 r.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- udoskonalaniu i utrzymywaniu informacji, danych, wskaźników i modeli oddziaływania w Centrum Danych Środowiskowych EEA na temat zmian klimatu i powiązaniu ich z informacjami i danymi znajdującymi się w Centrach Danych Środowiskowych na temat wody, różnorodności biologicznej i wykorzystania gruntów;
- przygotowaniu różnych ocen dotyczących skutków zmian klimatu i ocen pokrewnych w dziedzinach tematycznych powiązanych z bardziej złożonymi strategiami dotyczącymi środowiska i zrównoważonego rozwoju, przydatnych przy okazji ocen zawartych w SOER 2010 i Eureka 2012, oraz regularnej aktualizacji opartej na wskaźnikach oceny skutków zmian klimatu w Europie, stanowiących odpowiedź na pojawiające się potrzeby wsparcia;
- współpracy z zespołami badawczymi w całej Europie celem lepszej regionalizacji perspektywicznych studiów dotyczących skutków zmian klimatu;
- opracowywaniu modeli i danych we współpracy z ECMWF w celu utworzenia archiwum klimatycznego umożliwiającego badanie stanu klimatu w Europie w przeszłości i prognozowanie go na pod-regionalną skalę przestrzenną; oraz
- stworzeniu multimedialnych, przyjaznych dla użytkownika wielojęzycznych produktów dotyczących zakresu oddziaływania zmian klimatu.

2.2 Wrażliwość i przystosowanie

Nasz główny cel

Wspieranie nowych działań UE i polityki europejskiej dotyczących wrażliwości i przystosowania oraz zapobiegania klęskom żywiołowym i zarządzania nimi dzięki zapewnieniu dostępu online do odnośnych informacji o stanie środowiska, obserwacji umożliwiających szybkie tworzenie map przestrzennych oraz narzędzi wspierających podejmowanie decyzji, za pośrednictwem usług w ramach SEIS i GMES, które pozwolą państwom członkowskim osiągnąć cele w zakresie radzenia sobie ze skutkami zmian klimatu, przystosowaniem, przygotowaniem map zagrożeń, zapobieganiem klęskom żywiołowym i zarządzaniem nimi.

Analiza

Zmiany klimatu przyczyniają się do wzrostu wrażliwości zasobów naturalnych i aktywności człowieka w Europie. Obejmuje to coraz częstsze występowanie ekstremalnych temperatur, opadów, powodzi, gwałtownych wiatrów, susz, pożarów lasów, intensywne wykorzystanie gruntów oraz intensywniejszy rozwój przemysłowy, rozwój miast, budowę infrastruktury i utratę różnorodności biologicznej. W zielonej księdze UE z 2007 r. w sprawie przystosowania do zmian klimatu podkreśla się rosnące zagrożenie ich szkodliwym wpływem na ludzi, infrastrukturę i środowisko w UE i zwraca się uwagę na potrzebę wczesnych działań i reakcji politycznych w Europie.

Zgodnie z ramową konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) wdrażany jest pięcioletni program pracy dotyczący skutków, wrażliwości i przystosowania. Opracowywany jest globalny system dotyczący sytuacji po protokole z Kioto, uwzględniający przystosowanie do zmian klimatu, a porozumienie w tej sprawie ma zostać osiągnięte pod koniec 2009 r. w Kopenhadze.

Komisja Europejska przygotowuje obecnie białą księgę w sprawie przystosowania, w której przewiduje się możliwość włączenia przystosowania do polityk UE w najbardziej wrażliwych regionach. Komisja Europejska planuje także komunikat w sprawie wspólnotowej inicjatywy w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym, mającej na celu bardziej uporządkowane gromadzenie informacji celem wspierania działań na obszarze całej UE.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- gromadzeniu, przetwarzaniu i ocenie danych mających znaczenie dla polityki na poziomie europejskim i przydatnych do przygotowywania transgranicznych map wrażliwości środowiska w UE i krajach sąsiednich, we współpracy z innymi organizacjami europejskimi (tzn. DG ENV, WCB, EMSA, ESA);
- przygotowywaniu sprawozdań o krajowych planach przystosowania do zmian klimatu oraz dostarczaniu wskazówek i wsparcia w zakresie wymiany informacji dotyczących regionalnych strategii i najlepszych praktyk w dziedzinie zapobiegania, zarządzania i przystosowania;
- ocenie oddziaływania na środowisko klęsk żywiołowych i awarii przemysłowych w Europie oraz istniejących środków zarządzania i zapobiegania, w celu uzupełnienia informacji na temat strat gospodarczych i skutków społecznych, gromadzonych przez inne organizacje;
- wsparciu utworzenia wspólnotowego systemu wymiany informacji i najlepszych praktyk w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i zarządzania nimi, który ma powstać we współpracy z sieciami zainteresowanych podmiotów zajmujących się zapobieganiem klęskom żywiołowym i zarządzaniem nimi w całej Europie; oraz
- przygotowaniu prototypowego „europejskiego systemu wymiany informacji na temat skutków, wrażliwości i przystosowania do zmian klimatu”, który umożliwi dostęp do europejskich danych i scenariuszy dotyczących zmian klimatu oraz informacji o działaniach i dobrych praktykach, z uwzględnieniem kosztów gospodarczych, w powiązaniu z Centrum Danych o zmianach klimatu EEA oraz z bazą danych o zapobieganiu klęskom żywiołowym i zarządzaniu nimi.

2.3 Ekosystemy

Nasz główny cel

Wspieranie włączenia perspektywy ekosystemowej i usługowej do oceny obecnych i przyszłych polityk tematycznych UE oraz rozwoju sektorowego w dziedzinie polityki międzynarodowej i regionalnej oraz do systemu wskaźników EEA, kluczowych sprawozdań oraz zintegrowanych ocen, takich jak SOER 2010 i Eureka 2012.

Analiza

Usługi ekosystemowe oznaczają przekształcenie wielu naturalnych zasobów w produkty, których ludzie potrzebują, z których korzystają i które cenią. Obejmują one usługi dostawcze — produkty uzyskiwane z ekosystemów, w tym na przykład zasoby genetyczne, żywność i włókna, wodę słodką; usługi regulacyjne — korzyści z regulacji procesów ekosystemowych, w tym opanowywanie powodzi i chorób, klimat, wodę i zdrowie ludzi; usługi kulturalne — w tym korzyści niematerialne, takie jak rekreacja, walory estetyczne i bogactwo duchowe; a także usługi dodatkowe — te, które są niezbędne do produkcji wszystkich pozostałych usług ekosystemowych, w tym tworzenia biomasy, czystego powietrza, obiegu substancji odżywczych, obiegu wody.

Te naturalne usługi nie są należycie doceniane przez rynki gospodarcze, politykę rządów oraz metody gospodarowania gruntami, i w związku z tym wiele usług ekosystemowych jest zagrożonych zaginięciem lub utratą odporności. Szersze wdrażanie koncepcji usług ekosystemowych w Europie — związane z dalszymi działaniami w kontekście Milenijnego Przeglądu Ekosystemów z 2005 r. oraz inicjatywą G8+5 dotyczącą zaplanowanej na 2010 r. konferencji stron Konwencji o różnorodności biologicznej w sprawie ekonomii ekosystemów i różnorodności biologicznej — zapewni dodatkowe, solidne argumenty ekonomiczne, które mogą zmienić priorytety polityczne, działania i finansowanie w dziedzinie polityki ochrony środowiska, a także zwrócić uwagę innych zainteresowanych stron z różnych sektorów i zwiększyć ich świadomość gospodarczego znaczenia zmiany.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- przygotowaniu Eureka 2012, pierwszej oceny ekosystemów w Europie, która ma stanowić element dalszych działań w kontekście Milenijnego Przeglądu Ekosystemów;
- wspieraniu ekonomii ekosystemów i różnorodności biologicznej (TEEB), Milenijnego Przeglądu Ekosystemów oraz inicjatywy UNEP pod nazwą „globalny nowy zielony ład” w kontekście gospodarowania zasobami, dokumentowania odporności ekosystemów oraz dostarczania analiz ich wartości;
- pogłębianiu wiedzy na temat wartości i wykorzystania zasobów naturalnych poprzez analizy mechanizmów rynkowych w odniesieniu do usług ekosystemowych;
- poszerzaniu wiedzy na temat progów i odporności europejskich ekosystemów, zwłaszcza w związku ze zmianami klimatu, np. wchłanianiem CO₂, dynamiką trofii, tworzeniem rezerw i fragmentacją krajobrazu;
- maksymalnemu wykorzystaniu istniejących danych i technik modelowania przestrzennego celem wspierania analiz zdrowia i odporności usług ekosystemowych w Europie i globalnie w kontekście oddziaływania Europy na środowisko oraz nowych potrzeb społecznych;
- aktualizacji systemu wskaźników EEA, w tym SEBI 2010, wykorzystaniu podejścia opartego na usługach ekosystemowych i włączaniu ich do ocen EEA; oraz
- dostarczeniu społeczeństwu, politykom i ekspertom naukowym informacji i materiałów edukacyjnych o usługach ekosystemowych za pośrednictwem multimediiów, w tym Wspólnotowego banku informacji na temat różnorodności biologicznej.

2.4 Środowisko i zdrowie

Nasz główny cel

Dokonywanie, we współpracy z OECD, Eurostat, Wspólnym Centrum Badawczym i agencjami UE różnorodnych ocen oraz gromadzenie danych, aby wesprzeć formułowanie polityki mającej zredukować negatywne skutki dla zdrowia ludzi związane z zanieczyszczeniami, chemikaliami i różnymi technologiami. Położenie nacisku na badania podkreślające potrzebę wczesnego działania oraz na korzyści płynące ze środków zapobiegawczych i ostrożnościowych.

Analiza

Jakość środowiska i jej związek ze zdrowiem ludzi zostały uznane za jeden z priorytetów 6. programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Tematyka ta znalazła też swoje odzwierciedlenie w nowym wspólnotowym programie działań na lata 2008–2013 w dziedzinie zdrowia; unijnym planie działania na rzecz środowiska i zdrowia na lata 2004–2010; odnowionej strategii dotyczącej zrównoważonego rozwoju, w najważniejszych politykach UE dotyczących produktów chemicznych oraz programie działań Światowej Organizacji Zdrowia na rzecz zdrowia dzieci i środowiska. W średnioterminowych ocenach tych programów uznano osiągnięty postęp, ale podkreślono potrzebę intensywnej pracy w przyszłości.

Na niedawnym posiedzeniu Rady UE ministrowie zdrowia podkreślili potrzebę wczesnych działań, korzyści płynące ze środków zapobiegawczych i ostrożnościowych oraz potrzebę rozwoju narzędzi umożliwiających uprzedzenie potencjalnych zagrożeń ze strony zagadnień nowych, takich jak nanotechnologia i tych pojawiających się ponownie, zapobieganie tym zagrożeniom i reagowanie na nie, a także potrzebę większego zaangażowania ze strony zainteresowanych stron poprzez partnerstwo we wszystkich sektorach na wszystkich szczeblach. Zaapelowali także o informacje o czynnikach środowiskowych mających pozytywne skutki dla zdrowia, takich jak środowiska różnorodne pod względem biologicznym, bezsilnikowe środki transportu i warunki mieszkaniowe.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- lepszej dostępności informacji na temat środowiska oraz zdrowia i chemikaliów, z uwzględnieniem dalszego rozwoju wskaźników i analiz przestrzennych, w powiązaniu SEIS i GMES;
- testowaniu możliwości zastosowania różnych metodologii, w tym biomonitoringu, do oceny negatywnego i dodatniego wpływu środowiska, w tym zanieczyszczeń (w tym tworzyw sztucznych, substancji zaburzających gospodarkę hormonalną, upraw modyfikowanych genetycznie przeznaczonych na paliwa i włókna) w środowisku i w ekosystemach (z uwzględnieniem powietrza atmosferycznego i w pomieszczeniach zamkniętych, wody i gleby) na funkcjonowanie ekosystemów oraz zdrowie i dobrostan ludzi;
- zbadaniu „obciążeń” dla środowiska ze strony zanieczyszczeń i chemikaliów, z uwzględnieniem aspektów wieku, statusu społeczno-ekonomicznego i kontekstu migracyjnego;
- wnoszeniu wkładu we wszystkie najważniejsze oceny EEA, w tym SOER 2010 i Eureka 2012, jej oceny regionalne oraz różne sprawozdania i oceny międzynarodowe, takie jak konferencja ministerialna ONZ „Środowisko dla Europy”;
- przygotowaniu sprawozdania dotyczącego prac Bradforda-Hilla na temat kryteriów związków przyczynowych w dziedzinie środowiska i zdrowia;
- współpracy z kluczowymi partnerami w sprawie ważnych procesów międzyinstytucjonalnych w UE oraz przy okazji ważnych wydarzeń i spotkań, takich jak konferencja ministerialna WHO i konferencje Europejskiego Stowarzyszenia Zdrowia Publicznego w 2009 r.; oraz
- udoskonaleniu narzędzi wspierających decyzje podczas rozwiązywania problemów związanych z niepewnością, ryzykiem, ignorancją i ostrożnością w kluczowych kwestiach związanych ze środowiskiem i zdrowiem.

2.5 Problematyka morska

Nasz główny cel

Zacieśnienie współpracy i wspieranie działań związanych z informacjami i danymi w dziedzinie polityki morskiej UE, co umożliwi nam identyfikowanie, wykorzystywanie i przegląd danych gospodarczych na temat działalności morskiej, dokonywanie ocen morskiego planowania przestrzennego oraz współpracę z organizacjami źródłowymi w celu gromadzenia istotnych informacji o środowisku.

Analiza

Polityka morska UE i jej filar środowiskowy — dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej, uznają podejście ekosystemowe za główny element zintegrowanej reakcji politycznej na problemy związane z oceanami, morzami i wybrzeżami. To podejście uwzględni ogromny potencjał europejskich mórz i obszarów przybrzeżnych w dostarczaniu ważnych usług ekologicznych w sytuacji rosnących presji związanych ze zmianami klimatu i intensyfikacją różnych konkurencyjnych działań gospodarczych (między innymi transport morski, rybołówstwo, energia, eksploatacja zasobów) na europejskim obszarze morskim.

Zintegrowane oceny wymagają obecnie nowych i bardziej złożonych metod monitorowania i analiz. Będą się one korzystać z rozwoju technologicznego systemów informacyjnych, takich jak europejski atlas mórz, oraz szczególnym poparciem dla europejskiej sieci informacji i obserwacji środowiska morskiego (EMODNET) powiązanej z modułem morskim WISE i SEIS. Pomogą one połączyć organizacje źródłowe i zapewnić wspólny dostęp online do potrzebnych danych, celem wspierania morskiego planowania przestrzennego i stanu sprawozdawczości środowiskowej.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- stworzeniu wspólnej metodologii w zakresie sporządzania wielowymiarowych (np. głębinowe krajobrazy morskie) i funkcjonalnych (np. potencjał energetyczny, strefy ochronne) map mórz europejskich, jako wkład w stworzenie europejskiego atlasu mórz, dostarczenia ocen istotnych pod względem przestrzennym oraz wniesienia wkładu w moduł morski europejskiego systemu informacji wodnej (WISE);
- harmonizowaniu charakterystyk map dna morskiego i siedlisk zgodnie z tworzonymi na szeroką skalę mapami i klasyfikacją EUNIS;
- przeprowadzaniu analiz rachunkowości ekosystemów morskich w związku morską działalnością społeczno-gospodarczą;
- udziale w platformie informacji przestrzennej w ramach WISE, jeśli chodzi o ujawnianie danych, możliwość ich oglądu i dyskusję, co wiąże się z europejską siecią informacji i obserwacji środowiska morskiego (EMODNET);
- dostarczeniu części dotyczącej problematyki morskiej oraz wsparciu zintegrowanego podejścia w planie opisu problematyki morskiej dla potrzeb SOER 2010, ze zwróceniem uwagi na skuteczność polityk i działań w zakresie morskiego planowania przestrzennego;
- udziale w ocenie istotnej polityki morskiej w związku z zagadnieniami pokrewnymi (np. turystyka, transport) oraz innymi aspektami regionalnymi w ramach dwuletniego sprawozdania podsumowującego postępy inicjatywy Horyzont 2020, strategii dla Morza Bałtyckiego w okresie prezydencji szwedzkiej w 2009 r. oraz prezydencji hiszpańskiej w 2010 r.; oraz
- zapewnieniu przyjaznego dla użytkowników dostępu do sprawozdań, danych, wskaźników i innych informacji za pośrednictwem centrum danych EEA na temat wody.

2.6 Zrównoważona konsumpcja i produkcja oraz odpady

Nasz główny cel

Wspieranie globalnych, unijnych i krajowych działań na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz zarządzania zasobami i odpadami, poprzez umacnianie bazy analitycznej za sprawą rozwoju i wykorzystywania wskaźników dotyczących zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz innych wskaźników strukturalnych, analiz cyklu życia, rachunków środowiskowych, zintegrowanych ocen, perspektyw i scenariuszy, ze zwróceniem szczególnej uwagi na budownictwo mieszkaniowe, żywność, mobilność i turystykę/rekreację.

Analiza

Coraz częściej zdajemy sobie sprawę z tego, że jako Europejczycy musimy brać na siebie odpowiedzialność za skutki dla środowiska związane z naszymi wzorcami konsumpcji i produkcji w Europie oraz ich długofalowe oddziaływanie na środowisko w innych częściach świata. Zrównoważone zarządzanie zasobami materialnymi i odpadami jest tego integralną częścią.

Znaczenie zrównoważonej konsumpcji i produkcji, z uwzględnieniem wytwarzania odpadów i wykorzystania zasobów, znalazło swoje odzwierciedlenie w priorytetach i planach politycznych, w szczególności w zaplanowanym przez UNCSO na lata 2010–2011 przeglądzie zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz odpadów, w unijnym planie działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji i zrównoważonej polityki przemysłowej, planowanym na 2010 przeglądzie strategii tematycznej dotyczącej zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i strategii tematycznej w sprawie zapobiegania powstawaniu odpadów i ich recyklingu, w innych unijnych strategiach dotyczących odpadów, z uwzględnieniem przeglądu dyrektywy ramowej w sprawie odpadów i krajowych polityk w sprawie zrównoważonej konsumpcji i produkcji, zasobów i odpadów. Także środowiska biznesowe zwracają w tym kontekście coraz większą uwagę na odpowiedzialność społeczną przedsiębiorstw i efektywne wykorzystanie zasobów oraz kładą większy nacisk na zrównoważone modele konsumpcji w Europie.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- opracowaniu i utrzymaniu wskaźników dotyczących zrównoważonej konsumpcji i produkcji, odpadów i zasobów za pośrednictwem SEIS i Centrów Danych Środowiskowych Eurostat;
- wspieraniu wdrażania unijnego planu działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji, unijnych strategii tematycznych, krajowych strategii na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji, globalnego procesu z Marakeszu dotyczącego zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz przeglądu zrównoważonej konsumpcji i produkcji UNCSO, za pomocą ocen skuteczności polityki i zintegrowanych ocen na rzecz środowiskowych skutków produkcji i konsumpcji w Europie i innych regionach świata;
- umacnianiu starań, w ścisłej współpracy z Eurostat, WCB, OECD i ONZ, na rzecz dalszego rozwoju zintegrowanych rachunków ekonomicznych i środowiskowych;
- podejmowaniu analiz cyklu życia produktów, dostępności zasobów i produktywności, bardziej ekologicznej produkcji i produktów efektywnych pod względem ekologicznym;
- opracowywaniu perspektyw i scenariuszy zrównoważonej produkcji i konsumpcji dla Europy;
- wspieraniu wdrażania ramowej dyrektywy wodnej oraz strategii tematycznej w sprawie zapobiegania powstawaniu odpadów i ich recyklingu dzięki analizie różnych strumieni odpadów;
- współpracy z przedsiębiorstwami i MŚP w zakresie dzielenia się doświadczeniami i dobrymi praktykami dotyczącymi zrównoważonych strategii biznesowych, odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw, EMAS i roli detalistów;
- wzmocnieniu prac nad zrównoważoną produkcją i eko-innowacjami, we współpracy z OECD;
- wspieraniu krajów sąsiednich w zakresie informacji dotyczących zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz odpadów, zwłaszcza w krajach śródziemnomorskich w ramach inicjatywy Horyzont 2020 i we współpracujących z EEA krajach Bałkanów Zachodnich; oraz
- lepszej komunikacji z decydentami politycznymi i konsumentami w sprawie ograniczenia oddziaływania konsumpcji na środowisko oraz opracowywania bardziej zrównoważonych produktów i produkcji.

2.7 Wykorzystanie gruntów

Nasz główny cel

Informowanie decydentów, specjalistów i społeczeństwa o tym, jak coraz intensywniejsze wykorzystywanie gruntów prowadzi do konfliktów i potencjalnie nieodwracalnych zmian, przy pomocy platformy analitycznej analizy przestrzennej, ukierunkowanego modelowania wykorzystania gruntów, integracji statystycznych danych społeczno-ekonomicznych oraz informacji o dużej rozdzielczości na temat gruntów i usług w zakresie planowania celem badania procesów urbanizacji i wykorzystania gruntów.

Analiza

W nowym unijnym traktacie lizbońskim podkreśla się, że dla zrównoważonego rozwoju przestrzennego i wielopoziomowego systemu zarządzania kontynentem europejskim potrzebne są narzędzia polityczne umożliwiające koordynację, spójność i synergie polityk sektorowych. W pierwszym programie działania dla wdrażania unijnej agendy terytorialnej dąży się w szczególności do stworzenia stabilnej platformy wiedzy i oceny stanu, perspektyw, tendencji oraz skutków polityk w różnych obszarach Europy.

W minionym dziesięcioleciu Agencja analizowała konflikty związane z wykorzystaniem zasobów przestrzennych i gruntowych w Europie i zwróciła uwagę, że będą one się zaostrzać w wyniku urbanizacji, nasilenia transportu, zmiany priorytetów w rolnictwie, nowych form turystyki, zmieniających się aspiracji społecznych związanych z mobilnością i budownictwem mieszkaniowym, demografią i stałymi zmianami w krajobrazie spowodowanymi zmianami klimatu, co zagrazi odporności ekologicznej i społecznej.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- integracji wszystkich istotnych zbiorów danych geoprzestrzennych i informacji na poziomie europejskim przy pomocy SEIS, Inspire i Centrum Danych 'wykorzystanie gruntów', w tym operacyjnej bazy danych zawierającej mapy i dane na temat hałasu, jako element wdrażania ReportNet w związku z dyrektywą w sprawie hałasu w środowisku;
- współpracy z ESPON 2013 celem zdefiniowania i przetestowania nowego zbioru wskaźników terytorialnych mających wspierać planowanie przestrzenne oraz zrozumienie różnych perspektyw rozwoju;
- wykonywaniu ocen rozwoju terytorialnego w Europie z wykorzystaniem nowoczesnych technik analizy przestrzennej, dotychczasowych tendencji, bieżących prognoz, przyszłościowych ocen, analiz skuteczności polityk, z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych różnych metod, we współpracy w szczególności z DG Regio, WCB i Eurostat;
- współpracy z Eurostat, ONZ i krajowymi urzędami statystycznymi w celu zapewnienia, że prowadzone przez EEA rachunki (ang. accounts) gruntów, rachunki wodne i ekosystemowe staną się standardem w systemie rachunkowości środowiskowej ONZ;
- pełnemu wykorzystaniu ukończonej w 2006 r. bazy danych pokrycia terenu Corine i pokrewnych baz danych, zwłaszcza bardzo szczegółowych informacji na temat uszczelniania gleby;
- wspieraniu rozwoju prowadzonego w ramach GMES monitorowania powierzchni Ziemi oraz światowych systemów obserwacyjnych; oraz
- przeprowadzaniu wybranych ocen regionalnych i tematycznych (np. dotyczących terenów miejskich, górskich i wiejskich, turystyki, sporządzania map transportu i hałasu, skutków erozji gleby, wyceny gruntów i podatków) oraz wnoszeniu wkładu w SOER 2010 i Eureka 2012.

2.8 Rolnictwo i leśnictwo

Nasz główny cel

Przygotowanie zintegrowanych analiz tendencji w zakresie użytkowania gruntów w rolnictwie i leśnictwie poprzez ocenę ich obecnego i przyszłego oddziaływania na wodę, glebę, jakość powietrza, różnorodność biologiczną i krajobrazy. Pomoże to w ocenie wpływu nowych potrzeb społeczeństwa oraz tendencji demograficznych i technologicznych na środowisko naturalne i będzie podstawą oceny polityki oraz opinii przekazywanych w związku z pokrewnymi strategiami sektorowymi i środowiskowymi.

Analiza

Użytkowanie gruntów rolnych i leśnych w Europie w celu produkcji surowców (żywności, paszy, biomasy do produkcji energii i celów materiałowych) w nadchodzących dziesięcioleciach będzie coraz intensywniejsze. Wiąże się to z nowymi potrzebami, rozwojem technologii (np. enzymatyczny rozkład materiału celulozowego, inżynieria żywności, kształtowanie upraw z uwzględnieniem organizmów modyfikowanych genetycznie itp.) oraz zmianami w technikach rolniczych. Rośnie zastosowanie produktów leśnictwa i rolnictwa w budownictwie, energii i biomateriałach, co prowadzi do większego zapotrzebowania na istniejące grunty. Spodziewane skutki zmian klimatu oraz zmian w wykorzystaniu gruntów na potrzeby miast i sektora usług będą nasilać presję na zasoby wodne i gruntowe oraz oddziaływać na różnorodność biologiczną, krajobrazy i jakość powietrza.

EEA pracowała nad wskaźnikami rolno środowiskowymi, opracowała koncepcję gruntów uprawnych o wysokiej wartości przyrodniczej oraz badała integrację polityk np. w odniesieniu do produkcji bioenergii.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- zintegrowaniu danych i modeli ekonomicznych i biofizycznych w celu oceny sił napędowych, które stoją za środowiskowymi skutkami tendencji społeczno-ekonomicznych, aby wykorzystać je w debatach o polityce sektorowej, w rolnictwie, bioenergii oraz polityce rozwoju wsi;
- rozszerzeniu zbiorów wskaźników sektorowych, analiz przestrzennych i baz danych na techniki rolne i nowe tendencje użytkowania gruntów, np. połączony wpływ produkcji żywności, paszy i biomasy na zasoby wodne, stosowanie nawozów i pestycydów, sposoby uprawy, pomieszczenia inwentarskie, we współpracy ze służbami Komisji i UNEP;
- podejmowaniu ocen kluczowych problemów, takich jak bilans węglowy, związanych ze zmianami sposobu użytkowania gruntów, zarówno w Europie, jak i na świecie, analizie oddziaływania na środowisko gatunków obcych i upraw modyfikowanych genetycznie, zwłaszcza z przeznaczeniem na bioenergię i włókna;
- wspieraniu działań na rzecz tworzenia rachunków środowiskowych i ekosystemowych przydatnych w analizach adaptacji do zmian klimatu i łagodzenia tych zmian, jak też stanowiących wkład w oceny EEA, w tym Eureka 2012 i SOER 2010.

2.9 Energia

Nasz główny cel

Zapewnienie zintegrowanych, popartych aktualnymi danymi, modelami i wskaźnikami ocen i analiz na temat sposobu, w jaki zmiany polityki i funkcjonowania sektora energetycznego przyczyniają się do łagodzenia zmian klimatu, oddziałują na zdrowie ludzi i na środowisko oraz kosztów i korzyści, postępu w zakresie realizacji celów politycznych i skuteczności ekologicznej.

Analiza

Polityka energetyczna będzie nadal odgrywać kluczową rolę w zwalczaniu zmian klimatu, a jednocześnie gwarantować bezpieczeństwo dostaw energii do Europy. Produkcja i konsumpcja energii, w tym energii odnawialnej, ma istotny wpływ na zdrowie ludzi i na środowisko, poprzez emisje zanieczyszczeń powietrza, generowanie odpadów, szkody glebowe, wycieki ropy itp. Komisja Europejska nadal opracowuje pakiet legislacyjny dotyczący polityki energetycznej i związanej ze zmianami klimatu, uzgodniony w grudniu 2008 r., z uwzględnieniem działań na rzecz osiągnięcia do 2020 r. celów w dziedzinie energii odnawialnych, paliw stosowanych w transporcie drogowym i efektywności energetycznej, ustanowienia systemu wychwytywania i składowania CO₂ oraz konstrukcji elektrowni demonstracyjnych. Podejmowane są także dalsze starania dotyczące efektywności energetycznej, zmniejszania zapotrzebowania na energię, postępu w tworzeniu prawdziwie wewnętrznego rynku energii, stymulowania badań i rozwoju technologii energetycznych oraz propagowania współpracy międzynarodowej w kwestiach energetycznych. Starania Europy w tym obszarze są ściśle powiązane ze staraniami reszty świata.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- opracowaniu i utrzymaniu wskaźników energetycznych i środowiskowych oraz przykładów najlepszych praktyk w oparciu o dane i informacje krajowe przedkładane EEA, IEA, UNEP, Eurostat i innym służbom Komisji;
- ocenie ograniczeń środowiskowych i korzyści płynących z technologii związanych z energią odnawialną, rozpowszechnianiem nowych technologii i źródeł energii, z uwzględnieniem biopaliw i wykorzystania torfowisk, wychwytywania i składowania CO₂, we współpracy z Komisją Europejską, UNEP oraz środowiskami nauki i biznesu;
- regularnej aktualizacji wskaźników energetycznych i środowiskowych, z uwzględnieniem dotacji w sektorze energii, oraz wnoszeniu wkładu w zintegrowane oceny EEA; oraz
- ocenie presji na środowisko ze strony produkcji i konsumpcji energii, z uwzględnieniem polityki w zakresie efektywności energetycznej i popytu, wyboru paliw, łagodzenia zmian klimatu/sposobów zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego oraz kosztów, korzyści i bilansów aspektów środowiskowych, takich jak woda i różnorodność biologiczna, związanych z tymi sposobami.

2.10 Transport

Nasz główny cel

Ocena wpływu transportu na zdrowie ludzi i środowisko przy pomocy wskaźników, modeli i scenariuszy w dziedzinie transportu i środowiska. Obejmuje to między innymi śledzenie postępu w zakresie ekologicznych celów politycznych w dziedzinie transportu oraz dążenie do przedstawienia ewentualnych nowych rozwiązań dotyczących dostępu i zrównoważonej mobilności.

Analiza

Transport jest integralną częścią większości działań, które stanowią podstawę produktu krajowego brutto danego państwa. Wielkość transportu wzrasta mniej więcej równoległe z gospodarką i w ten sposób ma wpływ na wiele problemów środowiskowych, z których najbardziej widoczne są zmiany klimatu, utrata siedlisk, hałas i zanieczyszczenie powietrza. Nawet jeśli wzrost emisji gazów cieplarnianych z sektora transportu ostatnio uległ spowolnieniu, prognozy na przyszłość zapowiadają znaczący wzrost, o ile nie zostaną wdrożone środki łagodzące.

UE rozważa zatem szereg strategii i środków, takich jak włączenie lotnictwa do unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, ograniczenie emisji CO₂ z samochodów oraz opłaty za korzystanie z infrastruktury. Powinniśmy jednak unikać kojarzenia transportu wyłącznie ze zmianami klimatu; pakiet dotyczący ekologicznego transportu stanowi krok w kierunku pogłębienia dyskusji.

Rozwój polityki transportowej jest w dużym stopniu podporządkowany celowi polegającemu na stworzeniu „bardziej zrównoważonego systemu transportu”, którego centralnymi elementami są dostęp i mobilność. Jak dotąd jednak te warunki nie funkcjonują i nie ułatwiają ekologicznych ulepszeń. W związku z coraz ambitniejszymi celami w zakresie emisji gazów cieplarnianych istnieje potrzeba opracowywania specjalnych celów sektorowych. Aby zapewnić dodatkowe korzyści, cele te powinny obejmować także wszystkie główne aspekty (emisje gazów cieplarnianych, hałas, utratę siedlisk itp.) „zrównoważonego systemu transportu” i jego wykorzystania.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- utrzymaniu, opracowywaniu i usprawnieniu wskaźników w dziedzinie transportu i środowiska oraz współpracy z Eurostat, ITF/OECD i Komisją Europejską w celu uzupełnienia zbioru danych EEA, za pośrednictwem partnerów Eionet, w szczególności w dziedzinie oceny hałasu wywoływanego przez transport, gospodarki gruntami i modeli transportu towarów;
- przygotowaniu opartych na wskaźnikach ocen postępu sektora transportu w dziedzinie włączania względów środowiskowych do strategii transportowych jako wkładu w okresowe zintegrowane i przekrojowe oceny EEA;
- analizowaniu, w jakim stopniu ruch drogowy wpływa na jakość powietrza i hałas w europejskich miastach;
- tworzeniu geograficznych wykazów emisji z transportu;
- udziałowi w procesie zwiększenia „ekologiczności” międzynarodowego transportu lotniczego i morskiego oraz włączeniu go do systemu po protokole z Kioto w sprawie łagodzenia zmian klimatu dzięki dostarczaniu istotnych informacji i koncentrowaniu się przede wszystkim na emisjach zanieczyszczeń powietrza i gazów cieplarnianych; oraz
- przygotowywaniu scenariuszy zrównoważonego systemu transportu, badaniu efektywności energetycznej, zrównoważonej mobilności i dostępu oraz synergii z rozwojem dzielnic i okręgów dzięki rozpoznawaniu i określaniu różnych możliwych do zastosowania środków, rozwiązań technologicznych, sposobów zarządzania popytem oraz zachowaniami użytkowników, we współpracy z przemysłem transportowym, WCB i służbami Komisji Europejskiej.

Obszar strategiczny 3 Zintegrowana ocena oddziaływania na środowisko

Rośnie zapotrzebowanie na przeprowadzanie ocen oddziaływania na środowisko różnych obszarów geograficznych w Europie, w krajach sąsiednich i na świecie albo na udział w takich ocenach. Oceny te są potrzebne, aby pomóc w określeniu, wspieraniu i ocenie postępu szeregu procesów politycznych. Coraz większe jest też zapotrzebowanie na uwzględnianie informacji gospodarczych, przyszłościowych perspektyw i rozwiązanie problemu niepewności. Jednak ten wzrost liczby i różnorodności ocen prowadzi do braku efektywności, do częściowego pokrywania się ocen i niespójności, co może podważyć ich skuteczność.

Zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym EEA, Agencja ma obowiązek publikować co pięć lat sprawozdanie o stanie i prognozach dotyczących środowiska naturalnego w Europie. Kolejne sprawozdanie ma się ukazać w 2010 r. Od czasu swego powstania EEA opublikowała także cztery oceny ogólnoeuropejskie, obejmujące kraje Europy Wschodniej, Azji Środkowej i Kaukazu, dwie dotyczące regionu Morza Śródziemnego i dwie poświęcone Arktyce. Oprócz tego zwracamy coraz większą uwagę na przygotowywanie scenariuszy i prognoz, oceny ekonomiczne i analizy historycznych problemów związanych ze środowiskiem naturalnym i zdrowiem w celu lepszego kształtowania polityki i podejmowania decyzji w bardzo złożonych i niepewnych warunkach.

W ciągu najbliższych pięciu lat EEA przygotowuje swoje główne pięcioletnie sprawozdanie i ocenę, a wraz ze swoimi partnerami weźmie udział w opracowywaniu innych ocen regionalnych, paneuropejskich i globalnych. Będzie także dążyć do stworzenia solidnych podstaw unijnego programu działań w zakresie środowiska naturalnego.

W celu zapewnienia, aby te oceny wspierały procesy podejmowania decyzji i rozwój polityki, coraz większy nacisk położymy na następujące cztery elementy:

- zintegrowaną analizę polityki środowiskowej oraz ocenę krajowych i regionalnych strategii i działań służących ochronie środowiska, np. w transporcie i infrastrukturze, rolnictwie (biotechnologie i organizmy transgeniczne), energii i przemyśle (zrównoważona produkcja i konsumpcja oraz nanotechnologie), a także w dziedzinie finansów (ubezpieczenia) i handlu (dystrybucja);
- podejmowanie decyzji w warunkach ryzyka, niepewności i złożoności oraz korzystanie z narzędzi wspomagających podejmowanie decyzji;
- dostarczanie większej liczby analiz społecznych i gospodarczych, aby pomóc we włączeniu powiązań środowiskowych do głównego nurtu myślenia społecznego; oraz
- częstsze wykorzystywanie scenariuszy i innych perspektywicznych metod celem wspierania rozwoju zrównoważonych strategii na przyszłość.

Działania dotyczące tego obszaru strategicznego zostały ujęte w pięć tematów:

- **Zintegrowana ocena oddziaływania na środowisko**
- **Ocena regionalna i globalna**
- **Wspieranie podejmowania decyzji**
- **Ekonomia**
- **Przyszłościowe strategię**

3.1 Zintegrowana ocena oddziaływania na środowisko

Nasz główny cel

Przygotowanie, opublikowanie i rozpowszechnienie w 2010 r. nowatorskiego sprawozdania o środowisku naturalnym w Europie, jego stanie i prognozach oraz stworzenie, wraz z naszymi sieciami i partnerami, długoterminowej strategii w celu koordynowania przyszłych globalnych, regionalnych, tematycznych i sektorowych ocen i sprawozdań.

Analiza

EEA ma za zadanie *publikowanie co pięć lat sprawozdań o stanie środowiska, tendencjach i perspektywach, uzupełnianych przez wskaźnikowe sprawozdania skupiające się na poszczególnych zagadnieniach* (art. 2 rozporządzenia ustanawiającego EEA). Kolejne sprawozdanie o stanie środowiska i prognozach ma zostać opublikowane w 2010 r.

Publikowane co pięć lat sztanarowe sprawozdania EEA zawierają strategiczną ocenę sytuacji i perspektywiczną ocenę problemów ekologicznych w kontekście zrównoważonego rozwoju w państwach członkowskich, krajach kandydujących oraz potencjalnych krajach kandydujących. Sprawozdania przyczyniają się do formułowania strategicznej polityki związanej z ochroną środowiska na poziomie europejskim, oceny unijnych programów działania i strategii w zakresie środowiska naturalnego oraz opracowywania programów na przyszłość.

SOER 2010 będzie stanowił dobrą okazję do oceny 6. programu działań w zakresie środowiska naturalnego i odnośnych części wspólnotowej strategii zrównoważonego rozwoju, umożliwi więc, dzięki przyszłościowym tendencjom i prognozom, perspektywiczne spojrzenie na kolejne programy i nowe problemy.

W związku z dużym zainteresowaniem SOER 2010 zostaną przygotowane różne produkty i multimedia odpowiadające potrzebom różnorodnych odbiorców, w tym oceny dotyczące poszczególnych problemów i oceny na poziomie krajowym.

Nowa, lepsza perspektywa dotycząca ocen zostanie uwzględniona wraz z rozpoczęciem nowej strategii, aby umożliwić EEA zrealizowanie pięcioletniego sprawozdania i zareagowanie na te liczne oczekiwania w sposób spójny, skuteczny i sprawny.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- koordynowaniu różnych działań tematycznych, SEIS i podstawowych zbiorów wskaźników w Europie (z uwzględnieniem tych zarządzanych przez Eurostat) celem przygotowania tematycznej, opartej na wskaźnikach, zintegrowanej oceny tendencji i perspektyw w zakresie środowiska naturalnego w Europie;
- przeprowadzeniu ukierunkowanego na poszczególne kraje procesu opracowywania analiz i kart wyników i przygotowaniu na tej podstawie analizy porównawczej stanu działań, sytuacji i reakcji na poziomie krajowym, nastawionej na uczenie się;
- lepszej komunikacji i rozpowszechnianiu oceny za pomocą wielojęzycznych informacji multimedialnych przyjaznych dla użytkownika;
- przygotowaniu perspektywicznej, przekrojowej, zintegrowanej oceny problemów ekologicznych, która pozwoli dostrzec, w jaki sposób, z perspektywy zrównoważonego rozwoju, interakcje między problemami ekologicznymi oraz zjawiskami społeczno-ekonomicznymi na poziomie europejskim i światowym mogą się rozwijać w ramach różnych prawdopodobnych scenariuszy i w jaki sposób mogą one oddziaływać na Europę, jej sąsiadów oraz inne części świata;
- opracowaniu długoterminowej strategii zintegrowanych ocen oddziaływania na środowisko w regionie, obejmującej trwający właśnie pięcioletni cykl sprawozdawczy oraz inne potrzeby związane z innymi ocenami regionalnymi, globalnymi i problemowymi.

3.2 Ocena regionalna i globalna

Nasz główny cel

Zaplanowanie, przygotowanie i dostarczenie regionalnych ocen oraz uczestnictwo w nich, w ramach wsparcia różnych polityk i procesów politycznych zgodnie z długoterminową strategią EEA w zakresie zintegrowanych ocen i 5-letnich sprawozdań.

Analiza

Określone regiony w Europie, takie jak regiony przybrzeżne czy pasma górskie, charakteryzują się wspólnymi cechami geograficznymi lub środowiskowymi. Odpowiadają one z jednej strony realiom związanym z różnorodnością europejskiego krajobrazu, a z drugiej pewnej formie ukierunkowanych procesów i strategii czy też, mówiąc bardziej ogólnie, spójności terytorialnej. Analiza oddziaływania na środowisko tych różnorodnych obszarów, takich jak obszary przybrzeżne, miejskie, wiejskie, górskie, jest więc zakorzeniona w szczególnych cechach społeczno ekonomicznych różnych obszarów i historycznych wzorcach użytkowania gruntów. Ma to ważne konsekwencje, ponieważ wiele polityk i scenariuszy podejmowania decyzji musi uwzględniać szereg interakcji, na przykład rozrastanie się miast kosztem terenów wiejskich; wpływ urbanizacji terenów przybrzeżnych na usługi ekosystemowe; znaczenie rolnictwa na terenach górskich dla utrzymania gruntów rolnych o wysokiej jakości przyrodniczej. EEA uczestniczy w przygotowywaniu wielu regionalnych ocen oraz w procesach sporządzania sprawozdań dotyczących stanu środowiska.

Jako przykład można podać działania w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa i strategii na rzecz Azji Środkowej; koordynowanie i opracowywanie „karty wyników” w kontekście inicjatywy śródziemnomorskiej Horyzont 2020, umożliwiającymi pomiar postępów na podstawie uzgodnionego zbioru wskaźników; globalną ocenę ocen Zgromadzenia Ogólnego ONZ celem stworzenia regularnego procesu oceny środowiska morskiego oraz oceny Arktyki i kluczowych ekosystemów, takich jak mokradła i tereny alpejskie.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- zapewnieniu połączeń i łatwego dostępu do SEIS, Reportnet i różnych narzędzi prowadzenia zintegrowanych ocen celem umożliwienia innym członkom społeczeństwa jak najlepszego wykorzystania tych zjawisk;
- współpracy z programem działań na rzecz regionu Morza Śródziemnego, Eurostat i innymi partnerami w celu zorganizowania regularnego procesu sprawozdawczości w ramach Horyzontu 2020 i publikowania co pięć lat i co dwa lata sprawozdań o stanie środowiska w regionie Morza Śródziemnego;
- planowaniu i przygotowaniu piątego paneuropejskiego sprawozdania oceny środowiska;
- udziałowi w ocenie ocen dotyczącej środowiska morskiego Zgromadzenia Ogólnego ONZ, UNEP-GEO, innych działaniach UNEP DEWA oraz innych ocenach ONZ, przez grupy eksperckie i przewodniczenie panelom;
- określeniu zapotrzebowania i przedstawieniu konkretnych, dostosowanych do potrzeb ocen oddziaływania na środowisko arktyczne;
- określeniu zapotrzebowania oraz rozwojowi odpowiednich ocen wspierających polityki spójności, planowanie przestrzenne i obszary określane poprzez swoje związki z ekologią (np. tereny przybrzeżne, morza wewnętrzne, tereny miejskie, obszary wiejskie i górskie); oraz
- poprawie komunikacji oraz informowaniu o znaczeniu i podstawach zintegrowanej oceny za pomocą wielojęzycznych informacji multimedialnych przyjaznych dla użytkownika.

3.3 Wspieranie podejmowania decyzji

Nasz główny cel

Promowanie lepszego i powszechniej akceptowanego zrozumienia implikacji nauki o systemach, wieloprzyczynowości, niepewności i źródeł wiedzy w celu wspierania szybkiego, zaangażowanego, wiarygodnego i elastycznego podejmowania decyzji.

Analiza

Naukowcy mają coraz większą świadomość, że problemy środowiskowe, ekologiczne i zdrowotne są bardziej złożone, wieloprzyczynowe i wzajemnie powiązane, niż początkowo sądzono. Nauka o systemach, dynamika nieliniowa i zjawiska progowe stanowią cechą większości zagadnień związanych ze środowiskiem i zdrowiem, takich jak: zmiany klimatu; cztery choroby i zaburzenia uznane za priorytetowe w planie działania UE na rzecz środowiska i zdrowia; zdrowotność ekosystemów i utrata różnorodności biologicznej. Szybka reakcja ze strony rządów i coraz częściej ze strony społeczeństwa obywatelskiego na zakłócenia w takich złożonych systemach ekologicznych i biologicznych wiąże się z podejmowaniem działań na niższym szczeblu, a także czasem z wykorzystaniem różnego typu dowodów (np. lokalnej tradycji, raczej konkretnej wiedzy niż dokładnych danych), jeśli ma się zapobiec powstawaniu szkód. Takie decyzje muszą być podejmowane w oparciu o lepszą wiedzę, po części uzyskaną od społeczeństwa, i poparte większą świadomością skuteczności i wpływu wcześniejszych działań — albo ich braku — na nowe problemy i system wczesnego ostrzegania.

Udział społeczeństwa i zainteresowanych stron jest także coraz częściej uznawany za składnik efektywnego podejmowania decyzji w sprawach, które wyłaniają się ze złożonych zjawisk, takich jak: zarządzania dorzecznymi; strategiczna ocena skutków; gospodarowanie gruntami; ochrona przyrody; planowanie przestrzenne; rozwój przyszłościowych strategii; zarządzanie popytem na transport, wodę, energię i wykorzystanie zasobów oraz monitorowanie zmian środowiskowych przez nieprofesjonalistów.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- przygotowywaniu retrospektywnych analiz wcześniejszych decyzji dotyczących środowiska (np. Późne lekcje z wczesnych ostrzeżeń t. 2) w celu zapewnienia większej wiedzy, dzięki której można będzie identyfikować i wdrażać przyszłe działania polityczne, które będą szybkie, racjonalne i elastyczne;
- promowaniu długoterminowego monitorowania parametrów podatnych na nieoczekiwane zjawiska, aby skuteczniej uprzedzać zakłócenia systemu biologicznego i zdrowotnego;
- zbadaniu różnorodnych metod zapewniania skutecznego udziału społeczeństwa w rozpoznawaniu nowych problemów w dziedzinie ekologii i zdrowia oraz w zarządzaniu nimi;
- rozwojowi i wykorzystaniu narzędzi wspierających decyzje w kluczowych obszarach, takich jak zmiany klimatu, środki dostosowawcze, ocena ekosystemów oraz ocena podatności;
- analizowaniu i wsparciu harmonizacji bardziej przejrzystego podejścia do oceny naukowych i innych form wiedzy, takich jak lokalna tradycja oraz wsparciu bardziej powszechnego zastosowania zasady ostrożności;
- udoskonaleniu i uproszczeniu terminologii stosowanej do określania związków przyczynowo-skutkowych i niepewności w systemach ekologicznych i biologicznych, dzięki propagowaniu powszechnego stosowania takiej terminologii;
- rozwoju, we współpracy z partnerami, lepszego rozumienia takich rodzajów orzecznictwa, które będą należycie odzwierciedlać potrzeby środowiska; oraz
- zwiększaniu świadomości tych problemów poprzez warsztaty z udziałem szeregu zainteresowanych stron.

3.4 Ekonomika

Nasz główny cel

Wspieranie i przedstawianie zintegrowanej analizy ekonomicznej z uwzględnieniem modelowania obejmującego różne tematy (różnorodność biologiczna, zmiany klimatu, środowisko morskie, planowanie przestrzenne, środowisko naturalne i zdrowie) oraz siły napędowe (rolnictwo, transport, (bio)energia) ze zwróceniem szczególnej uwagi na koszty braku działań politycznych, koszty środków, korzyści płynące z poprawy jakości środowiska i usług ekosystemowych oraz na rolę i oddziaływanie instrumentów rynkowych i ekologicznej reformy podatkowej. Głównym elementem tych działań będzie prowadzenie baz danych.

Analiza

Coraz większą uwagę zwraca się na szkody dla gospodarki i pogorszenie warunków życiowych w przypadku niewłaściwych działań lub braku działań. Jednocześnie polityka i środki muszą skłaniać do skutecznych i jak najmniej kosztownych rozwiązań. Ekonomiczny składnik analizy i oceny środowiskowej ma coraz większe znaczenie, co znajduje swoje odzwierciedlenie w rozwoju takich metod, jak ocena ex ante kosztów braku działań politycznych, ocena skutków i zintegrowana analiza, a także oceny ex post. Instrumenty rynkowe są coraz częściej uznawane za narzędzia potencjalnie ograniczające koszty, a ekologiczna reforma podatkowa ma za zadanie pogodzenie celów środowiskowych, podatkowych i społecznych.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- dalszemu rozwojowi gromadzenia danych i ocenom ekonomicznych konsekwencji działania i braku działania;
- rozwojowi zintegrowanej analizy motywów ekonomicznych oraz problemów ekologicznych i narzędzi politycznych;
- tworzeniu wykazów i ocen roli rozwiązań rynkowych oraz ekologicznych reform podatkowych;
- dokonywaniu wyceny szkód dla usług ekosystemowych i poziomu życia ludzi spowodowanych przez czynniki rynkowe i pozarynkowe w kontekście kosztów braku działań, jako wkład w europejskie programy oceny środowiskowej;
- dokonywaniu zintegrowanych analiz konsekwencji dla środowiska oraz wydajności zasobów głównych sił napędowych, jak również rozwiązań skoncentrowanych na podejściach rynkowych, takich jak rynki emisji i podatki na ochronę środowiska;
- dokonaniu analizy ekologicznej reformy podatkowej jako odpowiedzi na długoterminowe zrównoważone godzenie celów ekologicznych, gospodarczych/podatkowych i społecznych; oraz
- dalszemu rozwojowi metodologii, z uwzględnieniem transferu korzyści, stopniowego zwiększania rezultatów pozarynkowej wyceny analiz przypadków oraz wyceny w rachunkowości dotyczącej gruntów i ekosystemów.

3.5 Przyszłościowe strategie

Nasz główny cel

Pomoc w rozszerzeniu strategicznego podejmowania decyzji przez najważniejszych klientów i partnerów EEA dzięki dalszemu rozwojowi opartych na scenariuszach ocen w określonych obszarach, takich jak przyszłościowe składowe głównych ocen EEA, promowanie budowania kompetencji i lepsze wykorzystanie istniejących procedur, informacji i metod celem dostarczania w przyszłości rozwiązań dostosowanych do potrzeb użytkownika.

Analiza

Znaczenie badań przyszłościowych, a zwłaszcza scenariuszy, w podejmowaniu decyzji staje się coraz większe, ponieważ coraz bardziej widoczne stają się złożoność, zwiększone ryzyko i niepewność związane z problemami środowiskowymi.

W ciągu pierwszych pięciu lat działalności EEA skupiała swoje wysiłki w tej dziedzinie na włączeniu przyszłościowego podejścia do głównych ocen dotyczących UE (SOER) oraz ocenie wdrażania wspólnotowej polityki środowiskowej poprzez analizę dystansu dzielącego od celu. W następstwie analizy przedstawionej w pięcioletnim sprawozdaniu na temat stanu i perspektyw z 1999 r. oraz zmiany rozporządzenia, EEA została poproszona o włączenie do swoich ocen komponentu zorientowanego na przyszłość.

W konsekwencji praca EEA została rozszerzona poza sprawozdania SOER na obszary tematyczne i wykracza poza istniejące prawodawstwo i granice Europy. W ostatnim okresie strategicznym większa część pracy polegała na rozległych procedurach ocen związanych z pięcioletnim sprawozdaniem na temat stanu i perspektyw środowiska z 2005 r. oraz z konferencją „Środowisko dla Europy”, która odbyła się w Belgradzie w 2007 r. Oprócz tego Agencja wniosła wkład w przygotowanie raportu UNEP „Globalna perspektywa środowiskowa”. Ponadto dzięki cieszącym się dużym uznaniem scenariuszom PRELUDE został powszechnie udowodniony potencjał scenariuszy w zakresie identyfikowania problemów na wczesnym etapie kształtowania polityki oraz sposób włączania myślenia strategicznego do kształtowania polityki.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- dalszemu wspieraniu toczących się procedur oceny EEA, a zwłaszcza przyszłej analizy przeznaczonej dla SOER 2010 oraz europejskiej oceny ekosystemów (Eureca 2012);
- propagowaniu wykorzystania scenariuszy i technik prognoz natychmiastowych w podejmowaniu decyzji strategicznych dzięki opracowywaniu wytycznych, najlepszych praktyk i internetowych narzędzi szkoleniowych;
- inicjowaniu nowych, przyszłościowych ocen scenariuszy w określonych obszarach, regionach i dziedzinach;
- dalszemu badaniu wpływu i skuteczności obecnego wykorzystywania scenariuszy w strategicznym podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska;
- dalszemu rozwojowi systemów informacji za pośrednictwem SEIS celem uzyskiwania informacji ukierunkowanych na przyszłość i rozwoju lepiej dostosowanych narzędzi zarządzania informacjami ukierunkowanymi na przyszłość; oraz
- umacnianiu współpracy z krajami i innymi ważnymi podmiotami w tej dziedzinie (tj. DG ENV, WCB, Eurostat) w celu tworzenia strategicznych partnerstw dysponujących odpowiednimi ośrodkami wiedzy i programami badawczymi, co umożliwi pobudzenie budowania zdolności, ulepszenie podejścia metodologicznego, a w miarę potrzeby rozszerzenie ich na firmy i organizacje pozarządowe.

Obszar strategiczny 4 Usługi informacyjne i komunikacja

Zapotrzebowanie na aktualne i łatwo zrozumiałe informacje znacznie wzrosło, nawet w okresie objętym strategią na lata 2004–2008. Takie zapotrzebowanie jest zarówno ze strony decydentów politycznych, jak i obywateli UE, którzy coraz częściej oczekują, by informacje dostarczane przez organy publiczne były w pełni przejrzyste. Jednocześnie szybki rozwój nowych technologii informacyjnych dostarcza nam narzędzi umożliwiających skuteczniejszą komunikację.

W ciągu najbliższych pięciu lat EEA będzie dążyć do zapewnienia europejskim decydentom i obywatelom niezależnych informacji potrzebnych do podejmowania świadomych decyzji dotyczących środowiska, jak również do szerzenia wiedzy na temat środowiska dzięki przekazywaniu naszych przesłań jak największej grupie odbiorców w sposób jasny i zrozumiały.

Usługi informacyjne i komunikację EEA wspiera w całej Europie wiele inicjatyw, które EEA ma wspomagać, w tym Wspólny Europejski System Informacji o Środowisku, dyrektywa Inspire w sprawie informacji przestrzennej we Wspólnocie, konwencja z Aarhus o dostępie do informacji oraz GMES — sztandarowy unijny produkt techniczny mający usprawnić integrację monitorowania umiejscowionego *in-situ* i w przestrzeni kosmicznej.

W okresie realizacji strategii EEA chce zadbać, by jej strona internetowa stała się uznawanym na świecie portalem, będącym źródłem istotnych i na czasie informacji o środowisku naturalnym w Europie, o jego stanie i prognozach. Chodzi o to, aby wielojęzyczna społeczność osób korzystających ze strony EEA otrzymywała produkty i usługi spójne pod względem czytelności, przydatności i przesłania.

Strona internetowa ma zmienić się ze strony, na której przechowywane są dokumenty, w interaktywną stronę i portal wspomagające dwustronną komunikację i pomocne w poprawie jakości i rozpowszechnianiu edukacji ekologicznej.

Będziemy nadal koncentrować się na regularnym przygotowywaniu nowości dla sieci i jak najlepszym wykorzystaniu technik multimedialnych celem maksymalnego zwiększenia zasięgu i wpływu przesłań EEA.

Praca w tym obszarze strategicznym będzie obejmować dwa tematy:

- **Wspólny Europejski System Informacji o Środowisku**
- **Komunikacja**

4.1 Wspólny Europejski System Informacji o Środowisku

Nasz główny cel

Zmodernizowanie obecnego systemu sprawozdawczości i stworzenie sieci zdecentralizowanych systemów zapewniających dostęp online do danych zarządzanych jak najbliżej źródła oraz poprawa jakości i terminowości informacji. EEA i Eionet będą współpracować z Komisją Europejską i innymi podmiotami międzynarodowymi celem wdrożenia systemu. EEA osiągnie to dzięki dalszemu wykorzystywaniu systemów i narzędzi sprawozdawczości (Reportnet), nowych inicjatyw związanych z administracją elektroniczną, infrastrukturą informacji przestrzennej w Europie (Inspire), GMES, Grupy ds. Obserwacji Ziemi (GEO) i globalnej sieci systemów obserwacji Ziemi (GEOSS).

Analiza

W lutym 2008 r. Komisja Europejska wydała komunikat, w którym proponuje ulepszenie, unowocześnienie i optymalizację obecnie istniejących systemów informacji o środowisku dzięki utworzeniu Wspólnego Europejskiego Systemu Informacji o Środowisku (SEIS).

SEIS jest rozproszonym, zintegrowanym, internetowym systemem informacyjnym bazującym na sieci publicznych dostawców informacji dzielących się danymi i informacjami o środowisku. Działa w oparciu o istniejącą infrastrukturę, systemy i usługi elektroniczne w państwach członkowskich i instytucjach UE, zwłaszcza należących do EEA i Eionet.

System ten ma służyć lepszemu powiązaniu wszystkich istniejących przepływów danych i informacji związanych ze strategiami i prawodawstwem UE w dziedzinie środowiska, z uwzględnieniem wdrożenia infrastruktury informacji przestrzennej w Europie (Inspire) oraz innych danych i obserwacji w czasie rzeczywistym związanych z pojawiającymi się priorytetami środowiskowymi, a także usług pochodzących z GMES. Zapewni on łatwo dostępne informacje zarówno decydentom, jak i obywatelom. Poważnym wyzwaniem będzie rozwój SEIS jako platformy, którą będzie także można wykorzystać do dwukierunkowej komunikacji dotyczącej środowiska, dzięki umożliwieniu użytkownikom umieszczania tam informacji i dzielenia się nimi z innymi, od szczebla lokalnego do globalnego.

Działanie

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- współpracy z Eionet, Komisją Europejską (przede wszystkim poprzez tzw. Grupę Czterech oraz dziesięć

Centrów Danych Środowiskowych) oraz europejskimi centrami tematycznymi EEA w sprawie realizacji tego rozproszonego systemu dzielenia się informacjami od szczebla lokalnego do globalnego w oparciu o interoperacyjność;

- stopniowemu przekształcaniu Reportnet w narzędzie wspierające planowaną zmienioną dyrektywę w sprawie normalizacji sprawozdań oraz przyspieszające proces dostępności danych online;
- skoncentrowaniu się na europejskim zarządzaniu danymi, z uwzględnieniem zoptymalizowania priorytetowych przepływów danych z Eionet, koordynacji komponentu *in-situ* GMES oraz zarządzania pięcioma tematycznymi Centrami Danych Środowiskowych, aby udostępnić różnym użytkownikom bogactwo europejskich zbiorów danych środowiskowych w odpowiednich formatach;
- dalszemu rozwojowi naszej infrastruktury danych przestrzennych zgodnie z wdrażanymi wkrótce przepisami Inspire, co stanie się podstawą SEIS;
- rozwojowi aplikacji i usług związanych z monitorowaniem i obserwacją środowiska powietrznego, morskiego i lądowego z wykorzystaniem ulepszonych monitorowania *in-situ* i z przestrzeni kosmicznej, wywodzącego się z GMES i GEO/GEOSS;
- zagwarantowaniu konserwacji systemu i zarządzania nim oraz dostarczania danych i informacji przez 24 godziny na dobę 7 dni w tygodniu; oraz
- stałemu udoskonalaniu strony internetowej EEA jako głównego portalu dostarczającego szybko stosowne informacje na temat środowiska w Europie.

4.2 Komunikacja

Nasz główny cel

Obsługa naszych głównych grup docelowych wśród europejskich decydentów i kręgów opiniotwórczych, ale także dotarcie do jak najszerszego kręgu odbiorców, dzięki ścisłej współpracy z naszymi sieciami instytucjonalnym w Europie oraz z mediami międzynarodowymi i krajowymi; promowanie strategicznych przesłań EEA w zaangażowany i otwarty sposób, aby wносить wkład w agendy polityczne i publiczne; przygotowywanie większej liczby materiałów edukacyjnych na temat środowiska dla obywateli Europy; nawiązanie skutecznej komunikacji dwustronnej; prowadzenie dialogu z grupami docelowymi, by zrozumieć ich potrzeby informacyjne oraz udzielanie właściwych informacji we właściwym czasie, po to aby odniosły one jak największy skutek.

Analiza

Nasza strategia komunikacyjna to żywy dokument mający dostarczać europejskim decydentom i obywatelom niezależnych informacji niezbędny do tego, aby mogli oni podejmować świadome decyzje w sprawie środowiska; mający zwiększać wiedzę na temat środowiska dzięki przekazywaniu naszych przesłań w przejrzysty i zrozumiały sposób jak najszerszemu gronu odbiorców; uświadamianie Europejczykom, jak ważna jest edukacja ekologiczna oraz zwiększanie znaczenia agencji i jej sieci jako kluczowych dostawców terminowych, ukierunkowanych, istotnych i rzetelnych informacji na temat środowiska naturalnego w Europie.

Działania

Osiągniemy nasz cel dzięki:

- dostosowaniu wyników naszych prac do rozlicznych celów i adresatów z wykorzystaniem różnych kanałów do ich dostarczania;
- zaspokajaniu zapotrzebowania na zwięzłe, łatwe w odbiorze prezentacje głównych przesłań o naszych osiągnięciach, których wymagają wszystkie nasze grupy docelowe, zarówno eksperci, jak i ogół społeczeństwa;
- inwestowaniu w multimedialną treść naszej strony internetowej, tak aby stała się uznanym na świecie portalem dostarczającym szybkich i istotnych informacji o środowisku naturalnym w Europie, jego stanie i prognozach;
- zintegrowaniu naszych inicjatyw komunikacyjnych z programami ochrony środowiska Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego, urzędującej prezydencji Rady Ministrów oraz interesem publicznym w różnych regionach Europy;
- rozszerzeniu naszego zasięgu na większą liczbę sektorów uczestniczących w kształtowaniu polityki ochrony środowiska oraz badań i edukacji w tym zakresie, a także w miarę możliwości zaspokojeniu ich zapotrzebowania na informacje dotyczące środowiska;
- wzmocnieniu i rozszerzeniu naszej sieci medialnej i wykorzystaniu jej do pomnożenia efektów naszych przesłań oraz zwiększenia widoczności agencji jako dostawcy informacji dotyczących środowiska;
- stworzeniu w agencji programu komunikacji od punktu wyjścia do punktu docelowego, sprzyjającego skutecznej komunikacji wewnętrznej i szkoleniu w dziedzinie komunikacji dla personelu EEA;
- stosowaniu bardziej ukierunkowanego podejścia do mediów, polegającego na doborze mediów, z którymi chcemy współpracować, w zależności od przesłań, jakie chcemy przekazać i grupy docelowej, do której chcemy dotrzeć;
- stworzeniu specjalnych materiałów edukacyjnych w oparciu o bazę danych;
- wzmocnieniu komunikacji z młodszymi odbiorcami poprzez wykorzystanie głównych przesłań EEA w sposób dostosowany do odbioru przez dzieci oraz do bardziej ogólnych celów edukacyjnych; oraz
- monitorowaniu skuteczności naszych działań celem zapewnienia dwustronnej komunikacji i dialogu.

Prognoza budżetu

Budżet			
Rok	Podstawowa subwencja UE	Wkład krajów niebędących członkami UE	Budżet ogółem
2009	34 560 000	5 067 000	39 627 000
2010	35 251 000	5 101 173	40 352 173
2011	35 956 020	5 135 976	41 091 996
2012	36 675 140	5 171 415	41 846 555
2013	37 408 643	5 207 500	42 616 144

Personel	
Rok	Stały personel łącznie
2009	178
2010	183
2011	183
2012	183
2013	183

Warunki brzegowe i założenia budżetowe

- 2-procentowy wzrost podstawowej subwencji UE.
- Budżet ogółem nie obejmuje środków przyznanych na poszczególne cele z innych DG: są to GMES — 3 mln EUR (2009–2012) i ENP — 5 mln EUR (2009–2012).
- Uwzględniono 5 dodatkowych pracowników kontraktowych w związku z GMES na lata 2010–2013.

Europejska Agencja Środowiska

Strategia EEA na lata 2009–2013
Wieloletni program pracy

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich

2009 r. – 42 str. – 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-9213-021-3

DOI 10.2800/16674

Europejska Agencja Środowiska
Kongens Nytorv 6
1050 Copenhagen K
Dania

Tel.: +45 33 36 71 00
Faks: +45 33 36 71 99

Internet: eea.europa.eu
Pytania: eea.europa.eu/enquiries

